लुम्बिनी प्रदेश

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०८२

लुम्बिनी प्रदेश
आन्तरीक मामीला तथा कानुन मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी) नेपाल

प.सं .२०८२।०८३

च.नं.

शुभकामना

लुम्बिनी प्रदेश भौगोलिक विविधता, भौगर्भिक बनोट, भूकम्पीय दरारहरूको पुनः सक्रियता, जलवायु परिवर्तन, मनसुनमा हुने वर्षा तथा ढाँचा, सरसफाइ र ढल निकास व्यवस्थापनको कमी लगायतका कारणहरूबाट विभिन्न प्राकृतिक र मानवजन्य विपद्हरूको उच्च जोखिममा रहेको प्रदेश हो । यस प्रदेशमा बाढी, डुवान, पहिरो, भूकम्प, चट्याङ, हुरी, असिना, अतिवृष्टि जस्ता प्राकृतिक तथा आगलागी, महामारी, सडक/जल दुर्घटना जस्ता गैरप्राकृतिक विपद्ले जनधनमा ठुलो क्षति पुर्‍याउँदै आएको छ।

प्रदेशका छ वटा जिल्ला (रोल्पा, रुकुम(पूर्वी भाग), पाल्पा, अर्घाखाँची, प्यूठान र गुल्मी) भिरालो भू-भाग भएकाले पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन् भने तराईका जिल्ला (बर्दिया, बाँके, दाङ, कपिलवस्तु, रुपन्देही र नवलपरासी(ब.सु.प)) बाढी र डुवानको जोखिममा छन् । यस पृष्ठभूमिमा प्रदेश सरकारले **मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ (अद्यावधिक)** तयार गरेको छ, जसले विपद् प्रतिकार्यलाई अझ सुदृढ, समन्वित र प्रभावकारी बनाउने विश्वास लिइएको छ ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली, २०७९ अनुसार विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा व्यवस्थापनका लागि जिम्मेवारी बहन गर्ने सम्बन्धित मन्त्रालय, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेशस्तरीय मन्त्रालयहरू, सुरक्षा निकाय, सामाजिक संस्था, सरोकारवाला निकाय, निजी क्षेत्र, पत्रकार, स्वयंसेवक तथा नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

प्रदेश सरकार विपद् व्यवस्थापनका कार्यमा अझ सक्रिय, उत्तरदायी र नतिजामुखी हुने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछ । यस प्रयत्नमा सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, सुरक्षाकर्मी, स्वयंसेवक, पत्रकार, निजी क्षेत्र लगायत सबै सरोकारवालाबाट निरन्तर सहकार्य, हातेमालो र योगदान अपेक्षा गर्दछु । जनताको जिउधनको सुरक्षा नै हाम्रो पहिलो दायित्व हो भन्ने भावनासहित हामी सबै एकसाथ अघि बढौं भन्ने हार्दिक आह्वान गर्दछु ।

अन्त्यमा, मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ (अद्यावधिक) को सफल कार्यान्वयनले विपद् न्यूनीकरणमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउने विश्वास लिँदै सबैमा शुभकामना प्रकट गर्दछु ।

आदेश कुमार अग्रवाल
मन्त्री
आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी) नेपाल

प.सं. २०८२।०८३
च.नं.

लुम्बिनी प्रदेश भौगोलिक बनोट, मनसुनमा हुने वर्षाको मात्रा तथा ढाँचा, सरसफाइ र ढल निकासको कमी, जलवायु परिवर्तन लगायतका कारणबाट बाढी, डुबान, पहिरो, चट्याङ, हुरी, असिना, महामारी, आगलागी, सडक तथा जल दुर्घटना जस्ता विपद्को उच्च जोखिममा रहेको प्रदेश हो ।

प्रदेशका प्रमुख नदीहरू राप्ती, बबई, तिनाउ, रानी र नारायणी हुन् । यी नदीहरूले पहाडबाट बग्ने क्रममा तराईमा (डुबान) गरी बस्ती, कृषि क्षेत्र तथा पूर्वाधारमा ठुलो क्षति पुऱ्याउने सम्भावना रहन्छ । प्रत्येक वर्ष बाढी तथा डुबानका कारण जनजीवन प्रभावित हुँदै आएको छ । यस वर्ष जेठ १८ देखि असोज १३ सम्मको मनसुन अवधिमा देशभर सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने अनुमान छ । विशेष गरी लुम्बिनी प्रदेशको उत्तरी भागमा सरदरभन्दा ५५%– ६५% बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको मौसम पूर्वानुमान छ ।

प्रदेशका पहाडी जिल्ला रोल्पा, प्युठान र गुल्मी पहिरोप्रवण क्षेत्रका रूपमा संवेदनशील छन् भने दाङ, बाँके, कपिलवस्तु, रुपन्देही र नवलपरासी जिल्ला बाढी तथा डुबानको उच्च जोखिममा छन् । नदी कटानका कारण पुल, सडक, विद्युत्, खानेपानी आपूर्ति जस्ता पूर्वाधारमा क्षति पुग्ने खतरा रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा लुम्बिनी प्रदेश सरकारले **मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२ (अद्यावधिक)** तयार पारेको छ । यो योजनाले बाढी, डुबान, पहिरो तथा अन्य मानसुनजन्य विपद् व्यवस्थापनलाई अझ प्रभावकारी र समन्वित बनाउन मद्दत गर्ने विश्वास लिएको छु ।

यस योजना तयारी तथा अद्यावधिकमा सहकार्य गर्ने मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश मन्त्रालयहरू, सुरक्षा निकाय, विषयगत कार्यालयहरू, सामाजिक संघसंस्था, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, पत्रकार लगायत सबै सरोकारवालाप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै, यस कार्यमा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने शहरी विपद् तथा भूकम्पीय जोखिम पूर्व तयारी परियोजना (सुपर) लगायत विकास साझेदार संस्थाहरू प्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

प्रदेश सरकार प्रभावित जनताको तत्काल उद्धार, राहत र पुनर्स्थापनामा कटिबद्ध छ । यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाउन आगामी दिनमा पनि निरन्तर सहकार्य र हातेमालोको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

....
लोक बहादुर सुनार
प्रदेश सचिव
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

विषयसूची

खण्ड क : पृष्ठभुमी ८

१.१. लुम्बिनी प्रदेशको परीचय ८

१.२. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८२ ८

१.३. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८२ को उद्देश्य ८

१.४. योजना निर्माण प्रक्रिया ९

१.५. कार्ययोजना कार्यान्वयन ९

१.६. मानवीय सहायता प्रतिकार्यमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्चतता १०

१.७ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका विषयगत क्षेत्रहरू १२

खण्ड ख : मनसुनजन्य विपद्को विश्लेषण र प्रभाव आँकलन १३

(क) बाढी १५

(ख) पहिरो १५

(ग) चट्याङ् १६

(घ) पानीजन्य अन्य जोखिम १६

खण्ड ग : मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२............................१९

३.१ प्रदेश मन्त्रालय, विभाग, स्थानीय तह, सङ्घीय निकाय, सुरक्षा निकायहरूको जिम्मेवारी १९

३.१.१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय १९

३.१.२ युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय १९

३.१.३ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय १९

३.१.४ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय १९

३.१.५ कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय २०

३.१.६ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय २०

३.१.७ उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०

३.१.८ स्वास्थ्य मन्त्रालय २०

३.१.९ ऊर्जा,जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय २१

३.१.१० सामाजिक विकास मन्त्रालय २१

३.१.११ वन तथा वातावरण मन्त्रालय २२

३.१.१२ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय २२

३.१.१३ स्थानीय तह २२

३.१.१४ जिल्ला प्रशासन कार्यालय २३

३.१.१५ नेपाली सेना २३

३.१.१७ सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल २४

३.१.१८ जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय भैरहवा तथा कोहलपुर २४

३.१.१९ नेपाल विद्युत प्राधिकरण २५

३.१.२० सडक डिभिजन कार्यालय, हेभी इक्व्युपमेन्ट डिभिजन कार्यालय नेपालगंज बुटवल २५

३.१.२१ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी २५

३.१.२२ नेपाल स्काउट २५

३.१.२३ उद्योग वाणिज्य संघ २६

३.१.२४ नेपाल पत्रकार महासंघ २६

३.१.२५ गैरसरकारी संस्था महासंघ २६

३.२ विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २७

३.२.१ बन्दोबस्ती, खोज उद्धार समन्वय र आपत्कालीन सञ्चार **(Logistic, Search and Rescue, Emergency Communicatioin)** २७

३.२.२ आपत्कालीन आश्रयस्थल र शिविर समन्वय **(Emergency Shelter, Camp Coordination and Management)** ३०

३.३.३ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन **(Water, Sanitation, Hygiene-WASH)** ३३

३.३.४ स्वास्थ्य तथा पोषण **(Health and Nutrition)** ३५

३.३.५ शिक्षा **(Education)** ४१

३.३.६ खाद्य सुरक्षा **(Food Security)** ४४

३.३.७ संरक्षण **(Protection)** ४८

3.3.8 शीघ्र पुर्नलाभ **(Early Recovery Cluster)** ५२

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समय तालिका....................................५३

५. अनुसूचीहरू..५४

अनुसूची १. खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकायहरूसँग भएका जनशक्ति र सम्पर्क नम्वर ५४

१.१ नेपाली सेना ५४

१.२ नेपाल प्रहरी (जिल्ला, प्रदेश तथा गण) ५५

१.३ सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल (वाहिनी, गण) ५६

अनुसूची २. सामग्री पूर्वभण्डारणको व्यवस्था ५७

२.१. विषयगत क्षेत्र :खोज तथा उद्धार ५७

२.२. मौज्दात हेभी ईक्विपमेन्टहरूको विवरण ६०

अनुसूची ३. विषयगत क्षेत्रसंग रहेको मौज्दात सामग्री ६१

३.१. विषयगत क्षेत्र : खानेपानी स्वच्छता तथा सरसफाई ६१

३.२. विषयगत क्षेत्र: खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्री ६२

३.३. विषयगत क्षेत्र: संरक्षण ६२

३.४. विषयगत क्षेत्र: शिक्षा ६२

३.५. विषयगत क्षेत्र: स्वास्थ्य तथा पोषण ६३

अनुसूची ४. प्रदेश तहका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको सम्पर्क विवरण ६५

अनुसूची ५. विषयगत क्षेत्र सहयोगी निकाय, सदस्य संस्था र विकास साझेदारहरू ६६

अनुसूची ६. प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूको विवरण ६९

अनुसूची ७. जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखहरूको सम्पर्क विवरण ७०

अनुसूची ८: आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण ७१

अनुसूची ९. हेलीप्याडहरूको विवरण:- ७२

अनुसूची ९.स्थानीय तहमा पहिचान गरीएका विपदको समयमा प्रयोग गर्न सकिने खुल्ला स्थानहरूको विवरण र बिपद्को समयमा राख्न सकिने अनुमानित संख्या, ७४

चित्र सूची

चित्र १: २०८२ मा लुम्बिनी प्रदेशमा वर्षाको आँकलन १४
चित्र २: बाढी, डुबान र पहिरोको जोखिममा रहेका क्षेत्रहरु १७
चित्र ३: २०८२ सालको लुम्बिनी प्रदेशमा जिल्लागत रुपमा केसलोडहरु १८

तालिका सूची

तालिका १: विषयगत नेतृत्व र सह नेतृत्व लिने निकायहरू..१२
तालिका २: २०७२ बैशाखदेखि २०८१ चैत्रसम्म मनसुन जन्य विपद् बाट घटना र क्षति विवरण.............१४
तालिका ३: २०७२ देखि २०८१ सालसम्म बाढीको घटना र क्षति विवरण....................................... १५
तालिका ४: २०७२ सालदेखि २०८१ सम्म पहिरोको घटना र क्षति विवरण.......................................१६
तालिका ५: २०८२ मनसुनजन्य विपद्का कारण प्रभावित हुनसक्ने जिल्लाहरू......................................१७

खण्ड क : पृष्ठभुमी

१.१. लुम्बिनी प्रदेशको परीचय

लुम्बिनी प्रदेशमा नवलपरासी *(बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)*, रुपन्देही, कपिलबस्तु, अर्घाखाँची, पाल्पा, गुल्मी, प्यूठान, रोल्पा, दाङ, बाँके, बर्दिया र रुकुम (पूर्वी भाग) गरी जम्मा १२ वटा जिल्ला रहेका छन् जसमा ४ उपमहानगरपालिका ३२ नगरपालिका र ७३ गाउँपालिका रहेका छन। यस प्रदेशमा जनगणना २०२१ अनुसार कुल ५१,२४,२५५*(महिलाः २६,६६,७४१, पुरुषः २४,५६,४८४*जनसंख्याको बसोबास रहेको छ।

मनसुनी वर्षा, कमजोर भौगर्भिक बनावट, आदि कारणबाट मनसुनको समयमा बाढी, पहिरो लगायत अन्य पानीजन्य विपद्का कारण ठुलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ। पहाडका फेदीहरू र तराईमा जलाधार क्षेत्रबाट बगेर आएको बालुवा तथा गेग्रान थुप्रिनाले बस्ती र कृषियोग्य जमिन नष्ट भइरहेका छन्। पहाडका बेसी, भित्री मधेस तथा तराई क्षेत्रमा नदी किनारा कटान तथा डुबानको समस्या दिन प्रतिदिन बढ्दै गइरहेको छ। नदीका जल प्रवाह मार्गमा अतिक्रमण र बाढी प्रभावित तथा जलाधार क्षेत्रमा भूमिको अव्यवस्थित प्रयोगले गर्दा यस्ता समस्या अझ जटिल बन्दै गइरहेका छन्। अर्घाखाँची, पाल्पा, गुल्मी, प्यूठान, रोल्पा जिल्लाहरु पहिरोको जोखिमा रहेका छन् भने रुपन्देही दाङ, बाँके, बर्दिया जिल्लाहरु बाढीको जोखिममा रहेका छन् ।

१.२. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८२

वर्षायाममा हुन सक्ने बाढी, कटान, पहिरो सडक अवरोध तथा दुर्घटना, झाडापखाला प्रकोपहरूलाई दृष्टिगत गरी प्रकोप अगाडिका अपनाइने सावधानीका उपायहरू, विपद्को समयमा गरीने खोज तथा उद्धार कार्य, राहत कार्य तथा प्रभावितहरूलाई राहत सङ्कलन साथै विपद् पश्चात गर्न सकिने मानवीय सहयोग एवं पुनःर्निमाण र पुर्नस्थापनाको क्षेत्रमा गर्न सकिने आधारभूत विषयहरुमा २०८२ वर्षायामका लागि **मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना** २०८२ तयार गरीएको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा क्रियाशिल रहेका विषयगत क्षेत्र नेतृत्व गर्न मन्त्रालयहरू, सह नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्य संस्थाहरुसँगको छलफल, प्राविधिक विश्लेषण र विगतको अनुभवको आधारमा सम्भावित जोखिमको आंकलन गरेर पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको कार्ययोजना तयार गरीएको छ।

१.३. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८२ को उद्देश्य

यस कार्ययोजनाको उद्देश्य निम्नानुसार रहेको छ ।

१.३.१ वि.सं. २०८२ सालको मनसुन पूर्वानुमानका आधारमा विपद्को जोखिम आँकलन गर्ने।

१.३.२ विपद् प्रभावित हुन सक्ने जनसंख्याको पुर्वानुमान गर्ने र सोको लागि तयारी गर्ने ।

१.३.३ विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्र, मन्त्रालय, महाशाखा, सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवाला निकायको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना एकीकरण गर्ने।

१.३.४ मनसुन प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन जिल्ला र स्थानीय तहको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना बनाउन आधार प्रदान गर्ने जिल्ला तथा स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई सहयोग गर्ने ।

१.३.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको क्रियकलापहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको तथ्याङ्कको प्रयोग मार्फत समयमै र प्रभावकारी बनाउने ।

१.४. योजना निर्माण प्रक्रिया

लुम्बिनी प्रदेश विपद व्यवस्थापन परिषदको मिति २०८२ **चैत्र १९ गतेको** निर्णयानुसा र आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको प्रशासन योजना तथा विपद व्यवस्थापन महाशाखाको संयोजकत्वमा विषयगत क्षेत्र नेतृत्व गर्ने मन्त्रालय, सह नेतृत्व गर्ने निकाय/संङ्ग संस्था र सदस्य संस्थाहरूको सहभागितामा यो योजना निर्माण प्रक्रिया अघि बढाईको हो ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८२ लाई आधार *(केस लोड र जोखिम आँकलन)* मानिएको छ । प्रदेश सरकारका मन्त्रालयहरू, प्रदेश विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा बमोजिम तोकिएका विषयगत क्षेत्रका नेतृत्वदायी सरकारी निकाय, सहयोगी विकास साझेदार, सुरक्षा निकाय र मानवीय सहायताका क्षेत्रमा कार्यरत संङ्ग संस्थाहरू तथा उद्योग वाणिज्य संङ्ग, पत्रकार महासंङ्ग र निजी क्षेत्रहरुको छलफल र अन्तरक्रियाबाट तयार गरीएको छ । सबै विषयगत क्षेत्रबाट प्राप्त सुझाव तथा मन्त्रालय र सम्बन्धीत सरोकारवाला निकाय एवं विषयगत क्षेत्रहरूको कार्ययोजना समाबेस गरी यो एकीकृत राष्ट्रिय योजना तयार गरीएको छ।

१.५. कार्ययोजना कार्यान्वयन

१.५.१. प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन् २०८१ बमोजिम जिल्लादेखि स्थानीय तहसम्म विपद् व्यवस्थापनका लागि संरचना तयार भएको छ । जिल्ला तहसम्म विषयगत क्षेत्रहरू सक्रिय रहेको र विपद्/मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी तयारी अवस्थामा रहेका छन्।

१.५.२ तीनवटै सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल) खोज तथा उद्धार टोली तालिम तथा साधनस्रोत सहित तयारी हालतमा रहेका छन् ।

१.५.३ बाढी, पहिरो तथा जमिनी कटानबाट हुन सक्ने सडक अवरोधलाई तत्काल हटाई यातायात सुचारु गर्न सडक विभाग,सुरक्षा निकाय र सिंचाइ तथा जलस्रोत विभाग मातहतका हेभी उपकरणहरू आवश्यक स्रोतसाधन सहित देशका विभिन्न स्थानमा तयारी अवस्थामा रहने छन्।

१.५.४ लुम्बिनी प्रदेशमा २ वटा मानवीय सहायता केन्द्र (Humanitarian Staging Areas), प्रादेशिक गोदामघर, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको गोदामघरहरू तथा सुरक्षा निकायका लजिस्टिक वेसहरूबाट समेत आवश्यक खोज तथा उद्धार र राहत सामग्री आवश्यकता अनुसार व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था गरीएको छ ।

१.५.५ प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी, छिटो छरितो र समन्वयात्मक ढङ्गबाट असरदार तुल्याउन प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र लगायत १२ जिल्ला तथा ६० स्थानीय तहमा स्थापना भएका स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई तयारी हालतमा राखिएको छ । स्थानीय तहहरू संग रू १५ करोड -१०९ तहमध्ये ८८ वटा स्थानीय तहबाट प्राप्त विवरण भन्दा बढी विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम रहेको छ । यसैगरी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोषमा रू १० करोड रहेको छ ।

१.५.६ यस वर्ष मनसुनको अवधिभर करिब ११९८३० घरधुरी मनसुनजन्य विपद्को प्रभावमा पर्नसक्ने आँकलन गरीएको छ। साथै ती मध्ये २०% *(मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८२ को*

अनुमान अनुसार) घरधुरी २२९६६ घरधुरी अझ बढी प्रभावित हुनसक्ने हुँदा तत्कालको लागि उक्त संख्याको २०% (करिब ४३१४ घरधुरीलाई पुग्ने खाद्यान्न लगायत मानवीय सहायता अवश्यकता पर्ने दखिएको छ। आवश्यक राहत सामग्रीहरूको आँकलन गरी तहगत रूपमा राहत सामग्रीहरूको भण्डारण अद्यावधिक गरी तयारी अवस्थामा राखिएको छ ।

१.५.७ उच्च जोखीम रहेका बस्ती तथा समुदायहरुलाई पूर्वसूचना तथा पूर्वचेतावनी प्रदान गर्न वर्षा तथा जल मापन गर्न पूर्वसूचना प्रणालीको स्टेशनहरु जडान गरी वर्षा र जल मापन गर्ने कार्यमा जल तथा मौसम विज्ञान र यस अन्तर्गतको कार्यालयहरु सक्रिय रहेका छन् । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले दिएका पूर्वानुमानका पूर्वसूचनाहरू समुदायसम्म पुर्याउन सबै सरोकारवाला निकायहरूको जिम्मेवार साथ कार्य गरिरहेका छन् । यस्ता सूचनाहरू गाउँ तथा संकटासन्न बस्तीहरूसम्म पुयाउन जिल्ला तथा स्थानीय सरकारको सहकार्यलाई प्राथमिकता प्रदान गरिएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारी गर्ने पुर्व सूचना तथा चेतावनीहरुको कलर अनुसारको संकेतको आधारमा पुर्व सूचनाहरुको सम्प्रेषण स्थानिय पत्रपतिका, रेडियो मार्फत गरीदै आएको छ ।

पूर्वानुमान	अति उच्च जोखिम	उच्च जोखिम	मध्यम जोखिम	न्यून जोखिम
जल तथा मौषम विज्ञान विभागको ३ दिने मौषम तथा बाढि पूर्वानुमान ।	नदिहरुको बहाव उलेख्य बढने तथा खतरा तह पार गर्नसक्ने पूर्वानुमान । वस्तिमा बाढी पस्न सक्ने उच्च संभावना भएकोले सुरक्षित स्थानमा स्थानन्तरण ।	नदिहरुको बहाव उलेख्य बढनसक्ने तथा खतरा तह आसपास पुग्नसक्ने पूर्वानुमान । समुदायलाई उच्च सतर्कता अपनाउन आग्रह ।	नदिहरुको बहाव उलेख्य बढनसक्ने तथा सतर्कतातह आसपास पुग्नसक्ने पूर्वानुमान । सतर्कता अपनाउन आग्रह	जलसतह सतर्कता तह भन्दा तलै रहने र बाढीको न्यून जोखिम हुनसक्ने ।

१.५.८जल तथा मौसम विज्ञान विभागले रेडियो, टेलिभिजन, एसएमएस अलर्ट, सामाजिक सञ्जाल र अन्य सञ्चार च्यानलहरूसहित विभिन्न माध्यमहरूमार्फत पूर्व सूचना तथा चेतावनीहरू जारी गर्ने कार्य निरन्तर गर्दै आएको छ । सो सूचनाहरूको आधारमा प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमार्फत पूर्वसूचना र चेताव नीहरू समुदायसम्म पुर्याउन प्रचार प्रसार गरिएको छ ।

१.६. मानवीय सहायता प्रतिकार्यमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्चतता

संकटको समयमा महिला, पुरूष, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र वृद्धहरू फरक तरिकाले प्रभावित हुन्छन्। जाति, उमेर, अपाङ्गता, लिङ्ग र भौगोलिक स्थानले जोखिम अझ जटिल बनाउँछ। यस सन्दर्भमा, महिला,अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सशक्तीकरणलाई ध्यानमा राखी, समावेशी मानवीय प्रतिकार्यका लागि निम्न उपायहरू महत्वपूर्ण छन्:

- विपद् प्रतिकार्यको लागि पूर्वतयारी गर्दा महिला, बालबालिका, सुत्केरी तथा गर्भवती र स्तनपान गराइरहेका महिला, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्ग र फरक लैङ्गिक पहिचान भएका व्यक्तिहरूको लागि विशेष व्यवस्था र निर्णय प्रक्रियामा उहाँहरूको सहभागिता गराउनु पर्नेछ ।

- विपद् प्रतिकार्यको समयमा महिला, बालबालिका, सुत्केरी तथा गर्भवती र स्तनपान गराइरहेका महिला, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्ग र लैङ्गिक अल्पसंख्यक भएका व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकताका दिई मानवीय सहायताका गतिविधि सञ्चालन गरीनेछ ।
- शिविर तथा क्याम्पमा राखिएका महिला, बालबालिका, सुत्केरी तथा गर्भवती र स्तनपान गराइरहेका महिला, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक व्यक्तिहरूलाई विशेष हेरचाह र संरक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ ।
- विपद् पूर्वतयारी, पूर्वकार्य, प्रतिकार्य र पुनर्लाभिका गतिविधि सञ्चालन गर्दा विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट सञ्चालन गरीने छ जसको लागि स्थानीयस्तरको सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायतका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमका तथ्याङ्क र संयन्त्रलाई अधिकतम प्रयोग गरीनेछ ।

तथ्याङ्क सङ्कलनमा लिङ्ग, उमेर, अपाङ्गताको विवरण राख्नुपर्छ। सहायता वितरणमा महिला, किशोरी, लैङ्गिक अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समूह, अपाङ्गता भएका र कठिन स्थानमा बसोबास गर्ने समुदायको आवश्यकता विचार गर्नुपर्छ। सूचनाहरू स्थानीय भाषामा र पहुँचयोग्य माध्यमबाट दिनुपर्छ। राहत प्याकेजमा शिशु, स्तनपान गराउने महिला, वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, र दीर्घ रोगीको आवश्यकता समावेश गर्नुपर्छ। खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता सुविधाहरू महिला र अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि सुरक्षित र पहुँचयोग्य हुनुपर्छ। यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य, परामर्श, लैङ्गिक हिंसा विरूद्धका सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्नुपर्छ। नगद सहायता र रोजगारीका अवसरहरूमा संकटासन्न समूहलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ।

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले नियमित रूपमा मौसम पूर्वानुमान गरीरहेको मौसम सम्बन्धी पूर्वानुमान प्राप्त भएको अवस्थामा जोखिममा रहेका व्यक्ति, घर-परिवार तथा मनसुनले प्रभाव पार्ने समुदायलाई पूर्वसूचना दिने, आवश्यक पर्दा विपद् पर्नु अगाडि नै स्थानान्तरण गर्ने तथा सम्भावित अन्य जोखिम कम गरी जनधन जोगाउने गरी विपद् पूर्वकार्य गरीनु पर्दछ। मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचनालाई विभिन्न उपयुक्त मध्यमबाट सम्प्रेषण गरी जनता माझ पुर्याउनु पर्दछ । नेपाल सरकारले विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा तथा राहत वितरण मापदण्ड, २०८१ स्वीकृत भई लागु भएको हुनाले विपद् व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन सो मापदण्डले निर्देश गरे बमोजिमका विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा र राहत मापदण्डलाई यस प्रदेशमा समेत लागू गरीने छ । विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात सामजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरू लगायत गर्भवती, सुत्केरी, विपन्न वर्गका व्यक्तिहरू बढी जोखिममा पर्ने हुँदा उक्त व्यक्तिहरूलाई पर्न सक्ने सम्भावित जोखिम कम गर्न पूर्वानुमानमा आधरित पूर्वकार्य गर्ने तथा कुनै विपद् आइपरेको खण्डमा छिटो, कम खर्चिलो र प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्य गर्न विद्यमान सामजिक सुरक्षा प्रणाली र तथ्याङ्कको प्रयोग गर्न स्थानीय सरकारलाई प्रोत्साहन गरीनेछ । यसका साथै विपद्को समयमा विद्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा दर्ता, नवीकरण, भुक्तानी, तथ्याङ्क व्यवस्थापन तथा गुनासो व्यवस्थापनका गतिविधिलाई बिना अवरोध निरन्तरता दिई विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चितता गरीनेछ ।

१.७ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका विषयगत क्षेत्रहरू

लुम्बिनी प्रदेशमा ९ वटा विषयगत क्षेत्र रहेका छन् । विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व मन्त्रालय र सह नेतृत्व गर्ने निकायहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका १: विषयगत नेतृत्व र सहनेतृत्व लिने निकायहरू

क्र.स.	विषयगत क्षेत्र (Clusters)	नेतृत्व गर्ने सरकारी निकाय (Clusters Lead)	प्रमुख सहयोगी निकाय (Clusters Co-Lead)
१	बन्दोवस्ती ,खोज, उद्धार, समन्वय र आपत्कालीन सञ्चार (Logistic, Search and Rescue, Emergency Communication)	आन्तरिक मामिला, तथा कानुन मन्त्रालय	सुरक्षा निकायहरू / World Food Program
२	स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)	स्वास्थ्य मन्त्रालय	UNICEF/WHO
३	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन (WASH)	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	UNICEF
४	आपत्कालीन आवास (Emergency Shelter)	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	NRCS/IOM
५	शिविर समन्वय तथा व्यवस्थापन (Camp coordination and management)	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	NRCS/IOM
६	खाद्य सुरक्षा (Food Security)	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	WFP
७	संरक्षण (Protection)	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF/UNFPA
८	शिक्षा (Education)	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF/SC
९	शीघ्र पुनर्लाभ (Early Recovery)	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	UNDP

खण्ड ख : मनसुनजन्य विपद्को विश्लेषण र प्रभाव आँकलन

२.१ मनसुनः विपद् जोखिमको अवस्था

नेपालमा २०८२ सालको मनसुन सरदर मितिभन्दा १५ दिन अगावै जेठ १५ पूर्वी नेपालबाट प्रवेश गरेको छ। असार ६ गतेसम्म देशभर फैलिएको थियो। मनसुनको अवधि सामान्यतया जुनदेखि सेप्टेम्बरसम्म (चार महिना) मानिन्छ। जेठ ७ गते मनसुन फोरम आयोजना भई मौसम पूर्वानुमान सार्वजनिक गरीएको। हाल असार १७ देखि असोज १४ (जुलाई-सेप्टेम्बर) को लागि अद्यावधिक पूर्वानुमान गरीएको जल तथा मौसम देशभर सरदरभन्दा अधिक वर्षा रहने सम्भावना ३५% देखि ६५% सम्म रहेको समेत राष्ट्र्भागले जनाएको छ।

चित्र-१: २०८२ मनसुनमा नेपालभर वर्षाको आँकलन

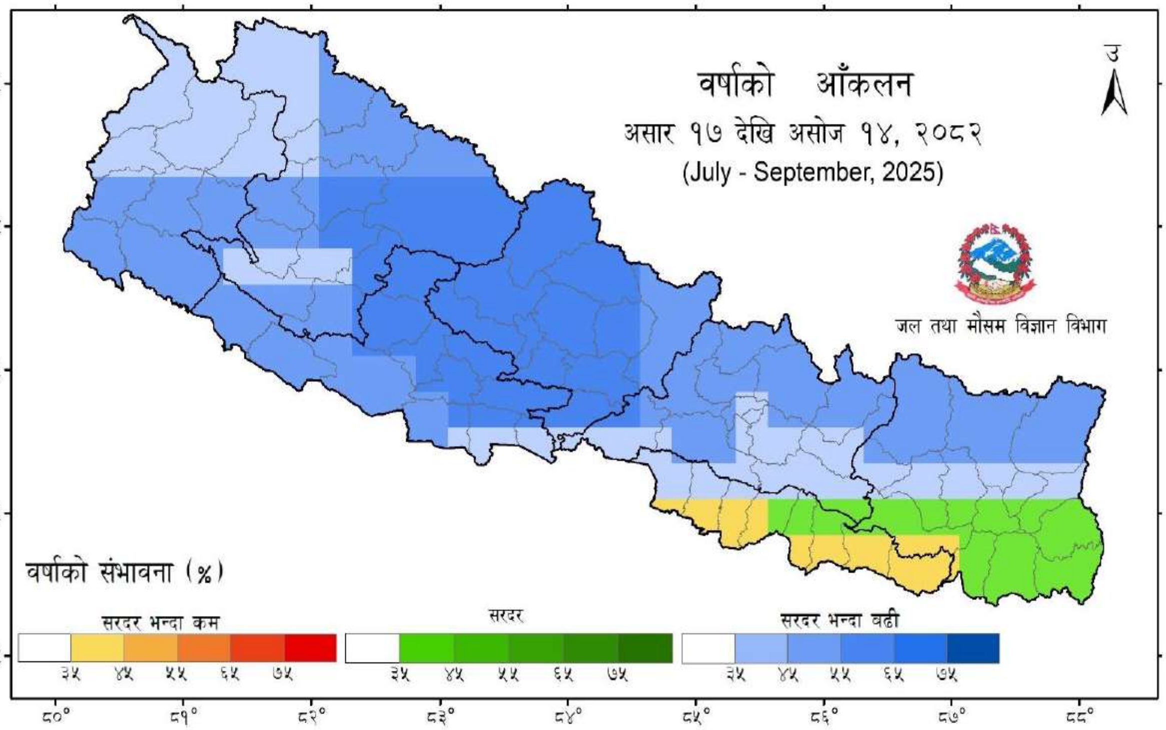

यस मनसनु ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ । प्रदेश र भु-भाग अनुसार सरदर भन्दा बढी वा कम वर्षा हुने सम्भावना निम्नानुसार रहेका छ ।

१. कर्णाली (पूर्वी भाग), लुम्बिनी (उत्तरी भाग), गण्डकी (अधिकांश भाग) मा सरदरभन्दा बढी वर्षा सम्भावना ५५%—६५% रहेको छ ।

२. सुदूरपश्चिम (दक्षिणी भाग), लुम्बिनी (पश्चिमी भाग), गण्डकी (उत्तर-पूर्व), बागमती, कोशी (उत्तर) मा सरदरभन्दा बढी वर्षा सम्भावना ४५%—५५% रहेको छ।

३. सुदूरपश्चिम (उत्तरी भाग), लुम्बिनी (दक्षिण—पूर्वी भाग), बागमती (दक्षिण), कोशी (मध्य भाग) मा सरदरभन्दा बढी वर्षा सम्भावना ३५%—४५% रहेको छ ।

४. कोशी (दक्षिणी भाग) मा सरदरभन्दा बढी वर्षा सम्भावना ३५%—४५% रहेको छ।

५. मधेश प्रदेश (मध्य तथा पूर्वी भाग) मा सरदरभन्दा कम वर्षा सम्भावना ३५%—४५% रहेको छ।

६. लुम्बिनी प्रदेशको पहाडी जिल्लाहरूमा सरदर भन्दा ५५ देखी ६५ प्रतिशत बढी वर्षा हुने सम्भावना रहको छ। तराईको जिल्लाहरूमा पानि ३५ देखि ५५ प्रतिशतसम्म वढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ । जसलाई चित्र नं २ मा देखाईएको छ ।

चित्र २: २०८२ मा लुम्बिनी प्रदेशमा वर्षाको आँकलन

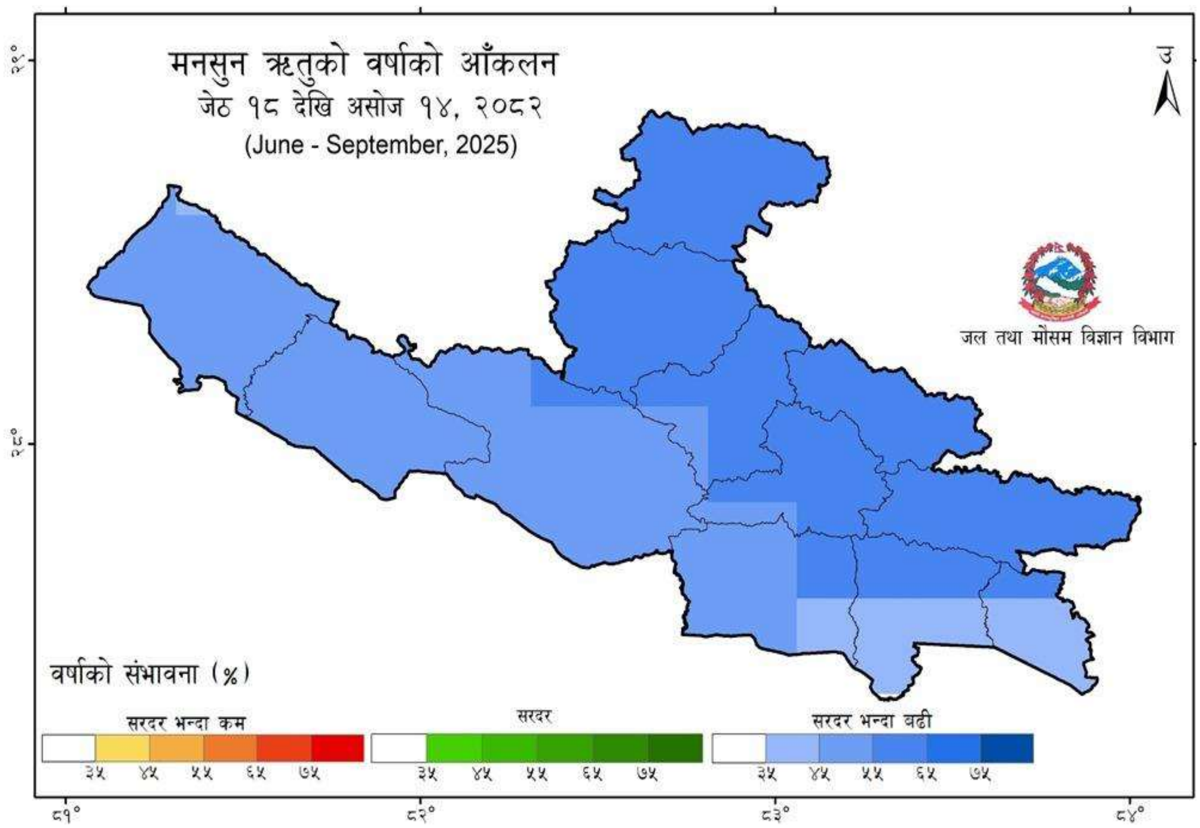

वि.स. २०७२ देखि २०८१ सम्म विगत १० वर्षमा लुम्बिनी प्रदेशमा मनसुनजन्य विपद्को घटना र यसबाट भएको क्षति नोक्सनी तलको तालिका नं २ मा देखाईएको छ ।

तालिका २: २०७२ बैशाख देखि २०८१ चैत्रसम्म मनसुनजन्य विपद् बाट भएको घटना र क्षेति विवरण

क्र.सं.	वर्ष	घटना संख्या	मृत्यु	घाईते	बेपत्ता	प्राभावित परिवार संख्या	अन्दाजी क्षेति रू
१	२०७२	२५	१९	२३	३	२५	विवरण उपलब्ध नभएको ।
२	२०७३	१३७	१०७	६२	५	५०१३	७३८५०००००
३	२०७४	१०६	५०	५१	७	१५४०	५५००००००
४	२०७५	१२५	२९	७६	०	३०८	४९९००००००
५	२०७६	१३५	५०	६३	०	२१३	१५००००००००

६	२०७७	२३१	४१	६६	१	३७७	२१७००००००
७	२०७८	१९९	५७	९१	५	२८५	२४८००००००
८	२०७९	१७१	३३	६९	२	२३५	२३२००००००
९	२०८०	१९७	२०	४८	०	२१०	१५००००००००
१०	२०८१	२९२	५३	७०	९	१०९	५४६००००००
जम्मा		१६१८	४५९	६१९	३२	८३१५	२८३५५०००००

श्रोतः प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश (https://sites.google.com/view/lumbinipeoc)

लुम्बिनी प्रदेशमा विगत दश वर्षमा जम्मा १६१८ विपद्को घटनाहरू घटेका छन् जसबाट ४५९ जनाको मृत्यु, ६१९ जना घाइते, ३२ जना बेपत्ता र कुल ८३१५ परिवार प्रभावित भएका छन्। विपद्को घटनाहरूबाट रू २ अर्वभन्दा बढीको अनुमानित आर्थिक क्षेति भएको छ । विगत १० वर्षमा लुम्बिनी प्रदेशमा मनसुनजन्य विपद् र सो विपद् बाट भएको हानिनोक्सानीको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

(क) बाढी

पूर्वी राप्ती, बबई र तिनाउ एंव यिनका सहायक नदी र मुख्य जलाधारबाट ल्याउने बाढी तथा डुबानका घटना वर्षेनी दोहरिने गरेको पाइन्छ नदीको पिंधमा धेरै ढुङ्गा माटो जम्मा भई नदीको प्रवाह वरिपोरि विशेष गरी भारतसँगको सीमाना नजिक तटबन्धहरूको निर्माण भएबाट बाढीको समस्या हरेक वर्ष बढ्दै गएको देखिन्छ। तराई र भित्री मधेसको जिल्लामा बाढीको असर बढी हुने गरेको छ।

तालिका ३: २०७२ देखि २०८१ साल सम्म बाढीको घटना र क्षेति विवरण

क्र.स.	घटना संख्या	मृत्यु	वेपत्ता	घाईते	प्रभावित परिवार	घरक्षति		अनुमानित क्षति
						आंशिक	पूर्ण	
१	२३४	१०५	१	३५	८२०	२१४५	२४५	२६८,८२,१८,१०

श्रोतः प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश (https://sites.google.com/view/lumbinipeoc)

विगत १० वर्षको तथ्याङ्क अनुसार २३४ वटा बाढीका घटना भएको र जसले गर्दा १०५जना मानिसको मृत्यु भएको थियो भने ३५ जना घाइते र १ जना वेपत्ता भएका थिए ।

(ख) पहिरो

पहिरोको घटना र यसको पुनरावृत्ति सम्बन्धी तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा यो प्रदेशमा पहिरोको जोखिम रहेको छ विपद् पोर्टलको २०७२ देखि २०८१ सम्मको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा यस अवधिमा प्रदेशभरि ४७७ वटा पहिरो र १८५ जना मानिसको मृत्यु भएको छ ।

तालिका ४: २०७२ साल देखि २०८१ सम्म पहिरोको घटना र क्षति विवरण

क्र.स.	घटना संख्या	मृत्यु	वेपत्ता	घाईते	प्रभावित परिवार	घरक्षति		अनुमानित क्षति
						आंशिक	पूर्ण	
१	४७७	१८५	५	१२०	१०६१	४०४	३१७	८१५७२०१७९

श्रोतः प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश (https://sites.google.com/view/lumbinipeoc)

विगत १० वर्षको मनसुनी पहिरोका कारण भएका मानवीय क्षतिको तथ्याङ्क अनुसार प्यूठान, गुल्मी, पाल्पा, रोल्पा र रुकुम (पूर्वी भाग) जिल्लामा मनसुनी पहिरोका कारण बढी मानवीय क्षति भएको देखिन्छ भने पाल्पा, गुल्मी, रोल्पा, प्यूठान र रुकुम (पूर्वी भाग) जिल्लामा मनसुनी पहिरोका घटना धेरै भएको देखिन्छ।

(ग) चट्याङ्

चट्यांङ्ग पनि प्रमुख प्रकोपको रुपमा रहेको छ। मनसुनको सुरू तथा अन्त्यको समयमा बढी चट्याङ्गको घटनाहरु हुने र यस प्रदेशका गएको केही दशकदेखि चट्याङ्ग पर्ने घटनाहरू अत्यधिक रूपमा बढ्न थालेको र विशेष गरी चुरे तथा महाभारत क्षेत्रमा चट्याङ पर्ने घटनाहरू बढी हुने गरेको देखिन्छ। सन् २०७२ देखि २०८१ सम्मको तथ्याङ्कले ४०७ वटा चट्याङ्गा घटना भएका र त्यसमा परी १३९ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ दाङ्, रोल्पा, प्यूठान, र गुल्मी चट्याङ्गबाट बढी प्रभावित जिल्लाहरु हुन् चट्याङ्गो प्रकोप नक्शाङ्कन एवं पूर्व चेतावनी प्रणाली नहुँदा जोखिम वर्षेनी बढ्दो छ।

(घ) पानीजन्य अन्य जोखिम

मनसुनका बेला पानी र जीवाणुबाट संक्रमण हुने रोगका कारण वर्षेनी धेरैको ज्यान जाने गरेको छ। झाडापखाला, हैजा, कमलपित्त, श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगबाट वर्सेनी हजारौं मानिसहरू र विशेष गरी बालबालिकाको मृत्यु हुने गरेको देखिन्छ । विगतमा झाडापखाला, कालाज्वर, हैजा, प्लेग, डेंगु, इन्फुलुएञ्जा, फ्लु लगायत प्रमुख महामारीका रूपमा रहेका थिए पानिजन्य र अन्य सम्बन्धीत विपदः मनसुनको समयमा डेङ्गु, कालाज्वर, झाडापखाला जस्ता पानीबाट हुने रोगहरु तथा सर्पदंशका कारण वर्षेनी ठुलो मानवीय क्षति हुने गरेको छ। दूषित पानीको प्रयोग, जिवाणुहरुको संक्रमण, खाद्य असुरक्षा, सचेतनाको कमि, लगायतका कारण महामारीका घटनाहरु दोहोरिरहेका छन्। पर्याप्त जनचेतनाको कमीका कारण र खानेपानीका स्रोतमा बाढी पसेर पानी प्रदुषित भई यस्ता घटना हुने गरेका छन। तथ्याङ्कलाई हेर्दा अरु प्रकोपहरू भन्दा महामारीको कारणले धेरै जनाको ज्यान गएको देखिन्छ। साउन, भदौमा सर्प दंशको घटना बढी हुने गरेको छ ।

२.२ मनसुनजन्य विपद्का कारण प्रभावित हुन सक्ने जिल्लाहरू र केसलोड

विगत वर्षहरूमा घटेका मनसुनजन्य घटनाक्रम र भौगोलिक अवस्थितिको आधारमा निम्नानुसार जोखिम क्षेत्रको आँकलन गरीएको छ ।

तालिका ५: २०८१ मनसुनजन्य विपद्का कारण प्रभावित हुनसक्ने जिल्लाहरू

क्र.स.	विपद्	उच्च जोखिम	जोखिम
१	बाढी	बाँके, बर्दिया, दाङ, रूपन्देही, कपिलवस्तु, नवलपरासी (ब.सु.प)	गुल्मी, पाल्पा, प्यूठान, रोल्पा, अर्घाखाँची, रूकुम (पूर्वी भाग),
२	पहिरो	गुल्मी, रोल्पा, प्यूठान, अर्घाखाँची, पाल्पा, रूकुम (पूर्वी भाग),	दाङ(पहाडीभूभाग),नवलपरासी (ब.सु.प)पहाडी भुभाग
३	डुबान	बाँके, बर्दिया, नवलपरासी (ब.सु.प), रूपन्देही, कपिलवस्तु,	दाङ (देउखुरी क्षेत्र),

विगत ५ वर्ष क्षति र नोक्सानीको तथ्याङ्कको आधारमा विश्लेषण गर्दा लुम्बिनी प्रदेशमा बाढी, डुबान र पहिरोको सबैभन्दा बढी जोखिममा रहेको क्षेत्रहरुलाई चित्र नं ३ मा देखाईएको छ ।

चित्र १: बाढी, डुबान र पहिरोको जोखिममा रहेका क्षेत्रहरु

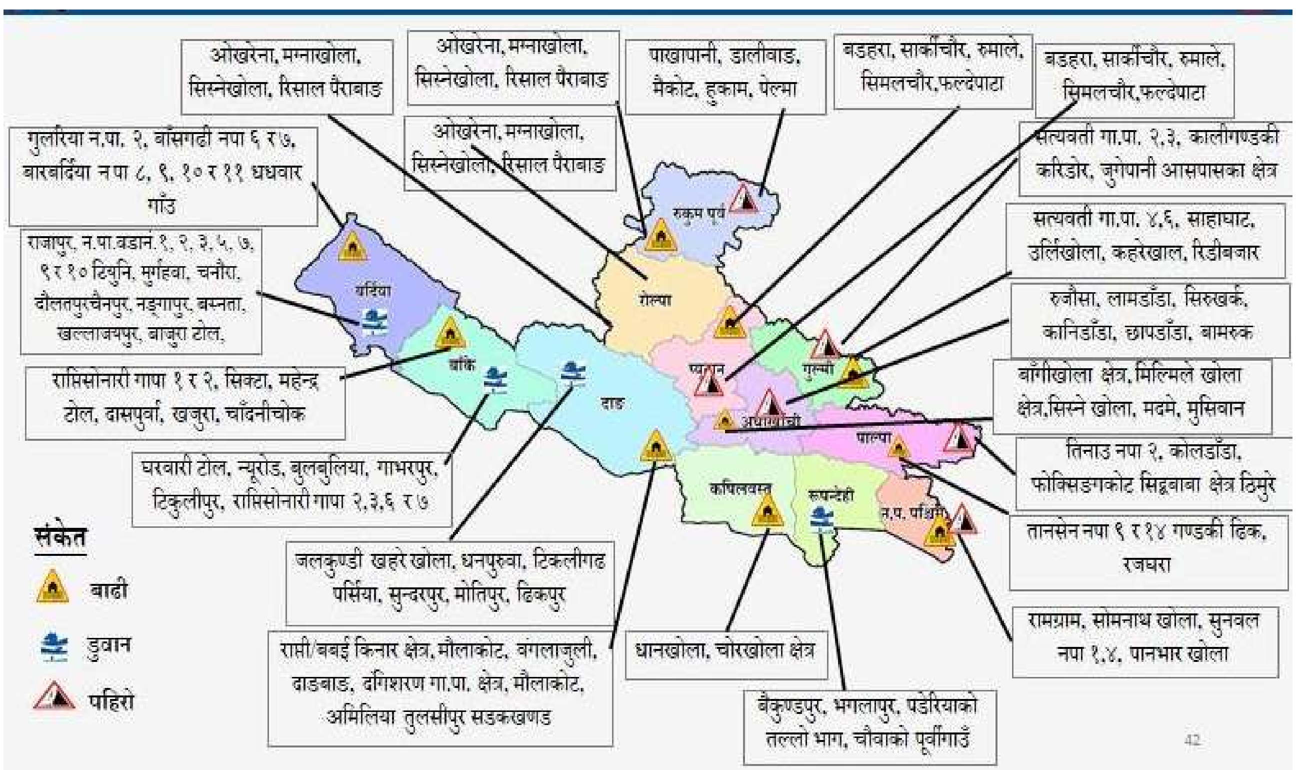

स्रोतः-आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश

लुम्बिनी प्रदेशमा २०८२ मा देशभरिको लागि आँकलन गरिएको केसलोडको झण्डै २६ प्रतिशत घरधुरी प्रभावित हुने आँकलन गरिएको छ । जिल्लागत रूपमा लुम्बिनी प्रदेशमा यस वर्षको मनसुन पुर्वानुमान गरीएको प्रभावित हुन सक्ने जनसंख्या तलको चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र २: २०८२ सालको लुम्बिनी प्रदेशमा जिल्लागत रुपमा केसलोडहरु

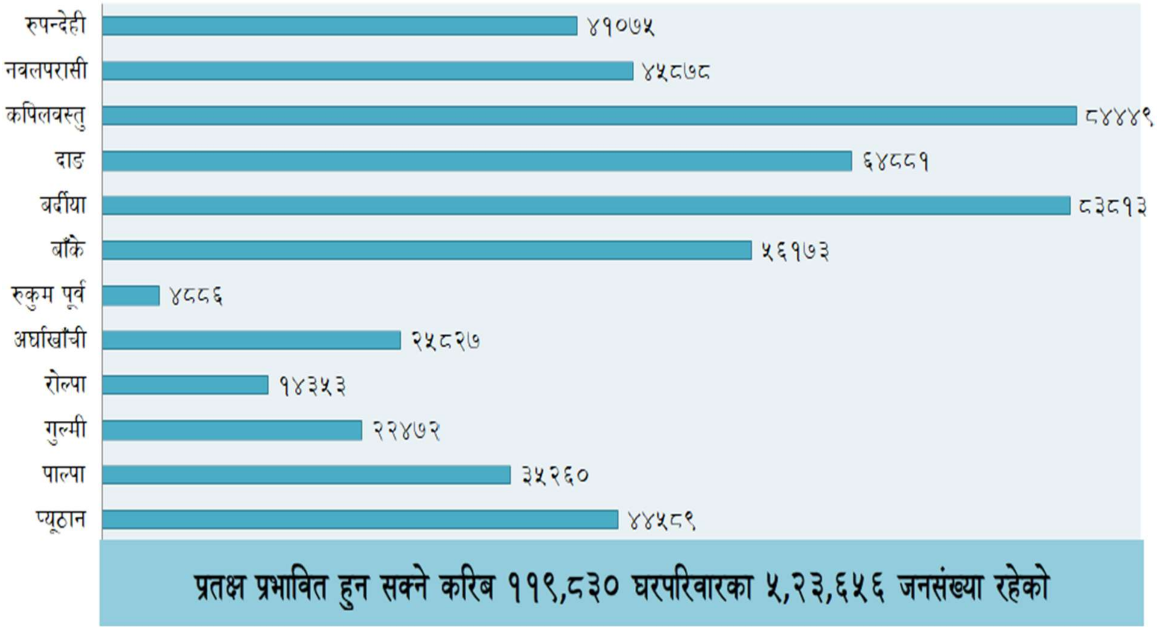

स्रोत: मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८२

यस वर्ष मनसुनको अवधिभर करिब ११९८३० घरधुरी मनसुनजन्य विपद्को प्रभावमा पर्नसक्ने आँकलन गरीएको छ। साथै ती मध्ये २१५६९घरधुरी अझ बढी प्रभावित हुनसक्ने हुँदा तत्कालको लागि उक्त संख्याको २०% (करिब ४३१४ घरधुरीलाई पुग्ने खाद्यान्न लगायत मानवीय सहायता अवश्यकता पर्ने देखिएको छ। तसर्थ सोही बमोजिम विभागीय मन्त्रालय र तीनका सहयोगी निकायको कार्ययोजना तयार गरीएको छ। (स्रोत:- *राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना* २०८२)

खण्ड ग : मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२

वर्षायाममा सम्भावित बाढी,पहिरो, डुबान, हावाहुरी,चट्याङ्ग,जस्ता प्रकोपका कारण लुम्बिनी प्रदेशमा प्रत्येक वर्ष औसतमा ४६ जनाको मृत्यु ६८८ घरधुरी प्रभावित र १०.९ करोडको क्षति हुने गरेको छ । यस्तो क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न र प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि लुम्बिनी प्रदेशका विषयगत मन्त्रालय, विषयगत क्षेत्रका नेतृत्व र सह-नेतृत्व लिने निकाय तथा अन्य निकायहरूबिच छलफल गरी मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८२ तयार गरीएको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण खोज तथा उद्धार र राहत लगायतको कार्यहरू यसै कार्ययोजना अनुसार सञ्चालन हुनेछन् ।

३.१ प्रदेश मन्त्रालय, विभाग, स्थानीय तह, सङ्घीय निकाय, सुरक्षा निकायहरूको जिम्मेवारी

प्रदेश मन्त्रालय, निकाय र तहहरूको मुख्य जिम्मेवारी

३.१.१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि प्रदेश तहका सबै विषयगत मन्त्रालयहरूलाई परिचालन र निर्देशन गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको लागि सङ्घीय मन्त्रालयसंग समन्वय तथा सहकार्य र आवश्यकता अनुसार अन्तर प्रदेश सहयोग,समन्वय र परिचालन ।
- मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि स्थानीय तहहरूसँग निरन्तर समन्वय गर्ने ।
- मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि विपद् व्यवस्थापन कोष परिचालन गर्न आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रलाय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

३.१.२ युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय

- सबै स्थानीय तहमा स्थानीय स्वयम् सेवक समूह गठन र परिचालन समन्वय ।
- विपद् प्रतिकार्यमा युवा समूह तथा युवाहरुको परिचालनमा समन्वय गर्ने ।

३.१.३ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

- आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा शिविर समन्वय व्यवस्थापन सम्बन्धमा विषयगत क्षेत्रको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- मनसुन पूर्वतयारी अनुरुप सडकहरुका खाल्टाखुल्टीहरू पुरी थप क्षति हुनवाट रोक्ने तथा सडकका नालाहरू सफा गर्ने।
- मनसुनको समयमा हुने सडक यातायात अवरुद्धलाई मध्यनजर गरेर मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरूलाई समयमै बाटोघाटो र सडक यातायात सञ्चालनको लागि परिचालन र निर्देशन दिने ।

३.१.४ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय

- खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषगत क्षेत्रको अगुवाई गर्ने र सो विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने सहयोग तथा राहत सामग्रीहरूको मौज्दात अद्यावधिक गर्ने ।

- आश्रयस्थलमा रहेका प्रभावित ब्यक्तिहरूको संरक्षण, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH) सामग्री व्यवस्थापन ।

३.१.५ कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय

- खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको अगुवाई गर्ने र सो विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने सहयोग तथा राहत सामग्रीहरुको मौज्दात अद्यावधिक गर्ने ।
- प्रभावित क्षेत्रमा खाद्य तथा अत्यावश्यक सामाग्रीहरूको आपूर्ति व्यवस्थापनलाई समन्वय गरी सहजीकरण गर्ने ।
- प्रतिकार्य कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने साझेदार संस्थाहरू, खाद्य आपूर्तिकर्ताहरू र कृषि बिउविजन र पशु आहारा आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता, समझदारी, वार्तालाप र खरिद सम्बन्धी पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने ।
- बजार क्रियाशिलता,बजार मूल्य, स्थानीय बजारमा खाद्यान्नको उपलब्धता र आपूर्ति श्रृङ्खला सम्बन्धी विभिन्न अध्ययन, सर्वेक्षण गरी सूचना तथा जानकारी अद्यावधिक गर्ने ।

३.१.६ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

- विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने ।
- विपद्को समयमा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम निकासाको प्रबन्ध गर्ने ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको निरन्तर सेवा प्रवाह गर्न समन्वय गर्ने ।
- विपद् पश्चात आर्थिक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने ।

३.१.७ उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय

- आपतकालीन अवस्थामा यातायात सेवा सुचारु गर्नका लागि निजी क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी आपतकालीन योजना बनाउने।
- स्थानीय उद्योगी तथा व्यवसायीहरुसँग समन्वय गरी आपत्कालीन अवस्थाका आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउन समन्वय गर्ने र आवश्यक बस्तुहरूको आपूर्ति व्यवस्थापन कार्यलाई सुचारू गर्न मातहत कार्यालयहरू थप सक्रिय बनाउने।
- आपत्कालीन अवस्थामा आपूर्ति व्यवस्थालाई सूचारू गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- पेट्रोलियम पदार्थ, एल.पि.जि. ग्याँस, नून तथा खाद्य पदार्थको लागि सरकारी एवं गैर सरकारी संघ संस्था, उद्योग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ सँग समन्वय गर्ने ।
- विपद्को समयमा ढुवानी तथा यातायात व्यवस्थालाई चुस्त दुरूस्त राख्न मातहतका निकाय/संस्था थप सक्रिय बनाउने ।

३.१.८ स्वास्थ्य मन्त्रालय

- स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको अगुवाई गर्ने र सो विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्य तथा पोषण समूहको समन्वय बैठक बस्ने र स्वास्थ्य तथा पोषण समूहलाई सक्रिय बनाउने र प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा विपद् सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य सामग्रीहरुको मौज्दात अद्यावधिक गर्ने ।

- महामारी फैलन नदिन र विपद्को समयमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न, सतर्कता अपनाउदै जनशक्ति, औषधी र औजार, पोषणको पूर्व भण्डारण लगायत आवश्यक सामाग्री तयारी अवस्थामा रहने व्यवस्था मिलाउने ।
- घाइते तथा सिकिस्त विरामीहरुलाई अस्पतालसम्म लैजानका लागि एम्बुलेन्सलाई तयारी अवस्थामा राख्ने र आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने ।
- हव तथा सेटेलाइट अस्पतालहरुको पहिचान र क्षमता मापन गरी तयारी अवस्थामा राख्ने

३.१.९ ऊर्जा,जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय

- पूर्वसूचना प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउन जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र कार्यालयहरूसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- बाढी र पहिरोबाट क्षति भएका सिंचाइ योजनाहरुको मर्मत संभार कार्य गरी कृषकहरूलाई सिंचाइ सुविधाबाट वञ्चित नहुने व्यवस्था गर्ने ।
- बाढी र पहिरोको जोखिममा रहेका घर, वस्ती एवं भौतिक संरचनाहरूको संरक्षणका लागि तटबन्ध तथा पहिरो नियन्त्रण कार्यक्रमका साथै आपतकालीन तारजाली वितरण, नाइलन बोरा वितरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।
- विद्युत वितरण प्रणालीमा काठका पोलहरू विस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्युत वितरण अवरोध नहुने वातावरण मिलाउने तथा विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय समेत गर्ने।

३.१.१० सामाजिक विकास मन्त्रालय

- शिक्षा र संरक्षण विषयगत क्षेत्रको अगुवाई गर्ने र सो विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक र संरक्षण क्षेत्रसँग सम्बन्धित सहयोग तथा राहत सामग्रीहरूको मौज्दात अद्यावधिक गर्ने ।
- प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहका शिक्षा समूह र संरक्षण समूहका सदस्यहरूसँग प्रभावकारी समन्वय, जिम्मेवारी सहितको कार्यविवरण निर्धारण र बाँडफाँट ।
- शिक्षा समूहका सदस्यहरूलाई आपतकालीन अवस्थामा पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता र सूचना तथा सन्देशहरू संप्रेषण गर्ने सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने ।
- Mensurational Kit, dignity Kit जस्ता सामग्रीहरूको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गर्ने ।
- आपत्कालीन अवस्थामा वितरण गरिने शैक्षिक सामग्री बाकस वितरण र प्रयोगको स्पष्ट मार्गदर्शन र ढाँचा तयार गर्ने ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संङ्घलाई

  १. विद्यालय सुरक्षा योजना, विपद जोखिम न्यूनीकरण र अल्पिकरण योजना,

  २. बाढी र पहिरोले थुपारेको फोहोरको सरसफाई,

  ३. अस्थायी सिकाई कक्षा निर्माण तथा सञ्चालन र मर्मत संभार,

  लगायतका विषयमा उनीहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारीबारे अभिमुखीकरण गर्ने ।

३.१.११ वन तथा वातावरण मन्त्रालय
▪ डिभिजन वन कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी अस्थायी आवास निर्माणका लागि सहज तरिकाले काठ उपलब्ध गराउने व्यवस्थाका लागि समन्वय गर्ने गराउने । ▪ भू-संरक्षण सम्बन्धी पहिरो गल्छी नियन्त्रणका तार जाली भर्ने कार्य । ▪ नदी कटान क्षेत्रहरूमा जोखिम न्यूनीकरणका लागि बाध निर्माण लगायतका काम गर्ने ।
३.१.१२ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
▪ लुम्बिनी प्रदेश सरकार (कार्यविभाजन) नियमावली २०७९ को कार्यदेश अनुसार विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार, परिमार्जन र स्वीकृतिको लागि समन्वय, सहजीकरण गर्ने र विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन । ▪ बन्दोबस्ती, खोजउद्धार र आपत्कालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको अगुवाई गर्ने र सो विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण, परिमार्जन र स्वीकृति गर्ने । ▪ प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको परिचालन र विपद् व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित सूचनाहरू सङ्कलन तथा संप्रेषण । ▪ जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट मौसम पूर्व सूचना लिई जिल्लाहरूमा उक्त सूचना संप्रेषण गर्ने, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा सूचना सम्प्रेषणको व्यवस्था मिलाउने। ▪ राहत समाग्रीहरू उचित भण्डारणको अनुगमन गर्ने र जिल्ला एवं स्थानीय स्तरमा भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने। मानविय सहायता स्थल र गोदामघरहरूमा रहेका खोज उद्धार सामाग्री तथा राहत सामाग्रीहरूको नियमित अनुगमन र निरीक्षणकोलागी सुरक्षा फौजहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूसंग समन्वय सम्पर्क र सहकार्य गर्ने । ▪ विपद् व्यवस्थापन कोषमा न्यूनतम १० करोड रुपैया रकम राख्ने व्यवस्था मिलाउने। मानवीय सहायतामा कार्य गर्ने सबै निकायहरूले राहत सामग्रीहरूको भण्डारणसहित प्रतिकार्य योजना तयार गरी समन्वयात्मक रूपले कार्यान्वयन गर्ने ।
३.१.१३ स्थानीय तह
▪ स्थानीय तहको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने। ▪ वडा वा समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने र समितिको क्रियाशिलताका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँट र नियमित बैठक बस्ने व्यवस्था गर्ने । ▪ मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको निमित्त जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश र आवश्यकता अनुसार राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँग समन्वय गर्ने। ▪ स्थानीय तहमा मनसुनजन्य विपद्को समयमा आवश्यक पर्ने खोज तथा उद्धार र राहत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने । ▪ ढुङ्गा,गिटी, बालुवा थुप्रिएर जोखिममा रहेका भौतिक संरचना (पुल, पुलेसा, सडक) हरूको सुरक्षाका लागि तत्काल थुप्रिएका सामग्रीहरू नियमानुसार हटाउने व्यवस्था गर्ने । ▪ मनसुनजन्य विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका साधन स्रोत परिचालन गर्ने साथै अन्तर स्थानीय तह स्रोत साझेदारी गर्ने ।

- मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको निमित्त स्थानीय तहमा रहेका सरकारी, गैर सरकारी, निजी तथा मानवीय क्षेत्रमा कार्य गर्ने संङ्घ, संस्था र स्थानीय समुदायसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।
- विपद्का कारण विस्थापितका लागि तुरून्त खाद्यान्न, सरसफाइ र अस्थायी आवास तथा औषधि उपचारको व्यवस्था मिलाउने।
- विपद्मा परी हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातहरूको यकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- स्थानीय तहका प्रत्येक वडाहरूमा गृह मन्त्रालयद्वारा निर्दिष्ट गरिएको विपद् प्रतिकार्यको लागि न्यूनतम खोज तथा उद्धारका सामग्रीको आवश्यक सेट तयार गरी सोको उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने ।

३.१.१४ जिल्ला प्रशासन कार्यालय

- जिल्लाको मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने ।
- सबै विषयगत क्षेत्रका नेतृत्व र सहनेतृत्व (Cluster Lead & Co-Lead) गर्ने निकायहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने/राख्न लगाउने।
- मनसुनजन्य घटना घटेको स्थलमा आवश्यकता अनुसार हेल्प डेस्क स्थापना गर्ने । महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय र सामाजिक विकास मन्त्रालयसँग समन्वय गरी जिल्ला तहमा अति विपन्न र संकटासन्न समुदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी संयन्त्र स्थापना गर्ने।
- सीमावर्ती जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु र भारतका सीमावर्ती क्षेत्रका जिल्ला सम्बद्ध अधिकारी लगायत सरोकारवाला पक्षहरू बिच बैठक गरी नाला तथा ड्रेनेजहरु सफा गरी पानीको प्राकृतिक बहाबलाई कायम गराउने ।
- विपद्को घटना हुने बित्तिकै खोज तथा उद्धारका लागि उद्धारकर्मी परिचालन गर्ने र तत्कालै प्रभावितहरूलाई राहत उपलब्ध गराउने प्रबन्ध मिलाउने।
- विपद्को समयमा बजारमा हुने कृत्रिम अभाव, कालाबजारी तथा आपराधिक गतिविधिलाई नियन्त्रण गर्ने ।
- जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूलाई जनशक्ति र स्रोतसाधन सहित चौबिसै घण्टा सञ्चालनमा ल्याउने।
- नवलपरासी (ब.सु.प.), रुपन्देही, कपिलबस्तु, दाङ, बाँके, बर्दिया जिल्लामा मनसुनको समयमा पानीको बहाब निकास अवरूद्ध हुन सक्ने स्थान पहिचान गर्ने । भारतीय समकक्षी संस्थाको समन्वयमा निकास खोल्ने, अवरोधहरू हटाउने काम गर्ने । साथै ठुलो बाढी आएमा मुख्य नदीहरूको जलमार्ग तथा ब्यारेजका ढोकाहरू खुला वा बन्द गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्ने।

३.१.१५ नेपाली सेना

- विपद् पूर्व तयारीको लागि आवश्यक सामग्री तथा औजार उपकरणको व्यवस्था मिलाई सम्भावित खतरा युक्त अवस्थामा Pre-Positioning गर्ने ।
- सम्भावित विपद्को प्रकृति अनुरूप तयारी अवस्थामा राखिएका फौजलाई स्रोत साधन र सिपयुक्त बनाउन समय अनुकूल तालिम गराउने ।
- न्युनतम खोज,उद्धार सामग्री खटिन तयारी अवस्थामा रहने ।

- मनसुनजन्य विपद् जोखिमको अनुगमन विश्लेषण गरी सर्वसाधारण प्रयोगकर्ताका लागि उपयुक्त हुने खालका जानकारीमूलक विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना सामाजिक सञ्जालमा तथा FM बाट जानकारी गराउने ।
- विपद्का घटनाबाट हुन सक्ने सम्भावित क्षति न्यूनीकरणका लागि प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सँग समन्वय गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न PEOC को Viber/Whats App Group सुचारू गरी खबर आदान प्रदान गर्ने ।
- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति, स्वास्थ्यकर्मी तथा सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राखे । आवश्यकता अनुसार हवाइ उद्धारको समेत प्रबन्ध मिलाउन समन्वय गर्ने ।

३.१.१६ नेपाल प्रहरी

- प्रकोपजन्य घटनाहरूको सूचना सङ्कलनका लागि सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने र आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- जनशक्तिलाई उपलब्ध उद्धार सामग्रीहरू तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को प्रयोग आदि सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने ।
- सम्भावित क्षति न्यूनीकरण गर्न आवश्यक सवारीसाधन औजार, उपकरण तथा उद्धार सामग्री सहितको दक्ष (तालिम प्राप्त) जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने।
- आपत्कालीन योजना तयार गरी खोज तथा उद्धार टोलीलाई समय समयमा अभ्यास गराउने ।
- मनसुनजन्य विपद् घटना सम्बन्धी प्रतिकार्य योजना तयार गरी सम्भावित विपद् घटनाको (बाढी, पहिरो, डुबान) पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा तयार रहने ।
- जोखिमयुक्त स्थानहरुको नक्साङ्कन गरी स्रोतसाधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- विभिन्न सुरक्षा निकाय तथा संङ्घ संस्था सँग Joint Exercise लगायतका अभ्यास गर्ने ।

३.१.१७ सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका कार्यालयहरूमा उपलब्ध खोज तथा उद्धारका उपकरणहरू सहित आवश्यक जनशक्ति तुरुन्त परिचालन गर्न सक्ने हालतमा चौबिसै घण्टा तयारी हालमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- प्रदेशगत रूपमा रहेका बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम उपकरण सहित तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका विभिन्न इकाइहरूमा गैह्र खाद्य राहत सामग्रीहरू (लत्ताकपडा, पाल, त्रिपाल) भण्डारण गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त नगरेका सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीहरूलाई कार्यरत कार्यालयहरूबाट नियमित रूपमा विपद् व्यवस्थापन अनुशिक्षण तालिम प्रदान गर्ने।
- सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको अस्पताल, APF अस्पताल एवं फिल्ड अस्पताल बाँकेलाई घाइते, बिरामीहरूको प्रभावकारी उपचारको व्यवस्था मिलाउन पूर्वतयारीका विभिन्न कार्यक्रमहरू सहित आवश्यक तयारी गर्ने ।
- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालमा रहेका Mass Casualty Vehicle, Ambulance, Heavy Equipment, Rescue Raft, IRT Vehicle, DRS (Disaster Relief System),गोताखोर लगायत उपलब्ध अन्य स्रोत साधन एंव उपकरणहरू तयारी हालतमा राख्ने ।

३.१.१८ जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय भैरहवा तथा कोहलपुर

- तीन दिनसम्मको मौसम पूर्वानुमान नियमित रूपमा दैनिक बिहान ६ बजे र बेलुका ६ बजे अपडेट गर्ने ।

- तीन दिनसम्मको बाढी पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना बुलेटिन दैनिक रूपमा बिहान ७ बजे अपडेट गर्ने। विषम अवस्थामा जुनसुकै बेला बुलेटिन जारी गर्ने।
- बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गरिसके पश्चात सोको जानकारी आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय र प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र, सबै मन्त्रालय तथा विभाग साथै रेडक्रस लगायत अन्य विपद्को क्षेत्रमा कार्य गर्ने संङ्घ संस्थाहरुका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई ईमेल मार्फत गराउने।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र नेपाल टेलिकम तथा एनसेलको समन्वयमा विपद्को जोखिमबारे आम जनमानसलाई मोबाइल मार्फत निरन्तर सूचना प्रवाह गर्ने ।
- बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरूमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने मुख्य नदी जलाधारका सर्वसाधारणहरूलाई मोबाईलमा (SMS) पठाउँने।
- वर्षाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यकता अनुसार तथा विशेष मौसम तथा बाढी बुलेटिन जारी भए पश्चात सम्भावित प्रभाव पर्न सक्ने स्थानहरूमा जनसमुदायलाई जानकारी दिने उद्देश्यले मास (SMS) पठाउँने।
- देशैभरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्बर टोल फ्रि सेवा बाढी सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउन ११५५-२ र मौसम सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउन ११५५-१ पूर्वसूचना प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुन अवधिभर सञ्चालन गर्ने ।

३.१.१९ नेपाल विद्युत प्राधिकरण

- विद्युत वितरण पोल लच्किएर तारको clearance कम भएर सवारी साधन आदिले छुन सक्ने भएकोले सोको आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाँध, नहर आदि संरचनामा हुने क्षति न्यूनीकरण गर्ने उपाय मिलाउने ।

३.१.२० सडक डिभिजन कार्यालय, हेभी इक्व्युपमेन्ट डिभिजन कार्यालय नेपालगंज बुटवल

- मनसुनको दौरान बाढी पहिरोबाट हुन सक्ने सडक अवरूद्धलाई तत्काल हटाई यातायात सुचारू गर्ने Strategic Location हरूमा डोजर, एस्काभेटर लगायतका हेभी इक्युपमेन्ट चालकसहित तयारी अवस्थामा राख्ने।
- अत्यावश्यक स्थानमा तत्काल पुर्याउन सक्ने गरी बेली ब्रिजहरूलाई ढुवानीको जडान गर्ने जनशक्ति Strategic Location हरूमा तयारी अवस्थामा राख्ने।

३.१.२१ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

- गोदामघरमा राहत सामग्रीहरूको भण्डारण, जनशक्ति परिचालनसहित तयार गरेको कार्ययोजना समन्वयात्मक रुपले कार्यान्वयन गर्ने ।
- सबै स्थानीय तहमा स्थानीय स्वयंम्सेवक समूह गठन र परिचालन गर्ने ।
- प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा Initial Rapid Assessment को लागि नेतृत्वदायी तथा सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

३.१.२२ नेपाल स्काउट

- सबै स्थानीय तहमा स्थानीय स्वयंम सेवक समूह गठन र परिचालन

३.१.२३ उद्योग वाणिज्य संघ
▪ विपद्‌को समयमा बाढी, डुबान र पहिरोले सडक यातायात सञ्चालनमा बाधा पुग्ने भएकोले जोखिम युक्त क्षेत्रमा आधारभूत आपूर्ति गर्न सक्ने गरी भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने । ▪ बजार माग र बजार आपूर्तिको नियमित रूपमा लेखाजोखा गर्ने । ▪ विपद् प्रतिकार्यको लागि सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसंग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
३.१.२४ नेपाल पत्रकार महासंघ
▪ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग वा कार्यालयबाट प्राप्त पूर्व सूचना तथा पूर्व चेतावनीको नियमित रुपमा छापा तथा अनलाईन मार्फत प्रसारण गर्ने । ▪ विपद्‌को घटनाहरू र यसबाट पुगेको हानिनोक्सानीको तथ्यपरक सूचनाहरू प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न सदस्य संस्थाहरूलाई अनुरोध र निर्देशन दिने ।
३.१.२५ गैरसरकारी संस्था महासंघ
▪ विपद् पूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण र अद्यावधिक गर्न स्थानीय, जिल्ला र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन तथा कार्यकारी समितिहरूसंग समन्वय, सहकार्य र सहयोग गर्ने । ▪ विपद् प्रतिकार्यको लागि सदस्य संस्थाहरुसंग भएको खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीहरूको विवरण अद्यावधिक गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा समावेश गर्न पहल गर्ने । ▪ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग तथा कार्यालयहरुबाट प्राप्त पूर्वसूचना तथा पूर्व चेतावनी समुदायसम्म जानकार गराउन सहयोग गर्ने । ▪ विपद्‌को अवस्थामा राहत तथा सहयोग वितरणको लागि सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने ।

३.२ विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.२.१ बन्दोबस्ती, खोज उद्धार समन्वय र आपत्कालीन सञ्चार (Logistic, Search and Rescue, Emergency Communicatioin)

बन्दोबस्ती खोज उद्धार समन्वय र आपत्कालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयले गर्दछ । यो विषयगत क्षेत्रको सह नेतृत्व विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र खोज उद्धारको लागि सुरक्षा निकायहरू नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल,नेपालले सहयोग गर्दछन् । लुम्बिनी प्रदेशको लागि यस वर्षको मनसुनमा प्रभावित हुन सक्ने आँकलन गरिएको ११९८३० घरधुरीमध्ये २० प्रशित वा २३९६६ घरधुरीलाई खोज उद्धार सहयोग आवश्यक पर्न सक्छ ।जसको लागि बाढी प्रभावित क्षेत्रहरू नवलपरासी (ब.सु.प) कपिलबस्तु, रुपन्देही, दाङ, बाँके र बर्दिया जिल्लामा खोज उद्धार टोली र खोज उद्धार सामग्री तयारी अवस्थामा राख्न जरुरी छ । यस विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरु					
१.	स्थानीय तहहरूलाई मनसुन अगावै पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणको उपायहरूका सम्बन्धमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिबृद्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय तहहरूलाई अनुरोध गर्ने।	स्थानीय तह	कार्यरत साझेदार निकाय, नागरीक मञ्च सम्बन्धीत स्थानीय तहमा क्रियाशील सामुदायिक संस्थाहरू ।	आषाढ २०८२	
२.	स्थानीय तहमा भएका पूर्वसूचना प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त अवस्थामा राख्नको लागि स्थानीय तहहरूलाई अनुरोध गर्ने र सो अनुसारको व्यवस्था मिलाउने ।	स्थानीय तह	विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अवधिभर	५००
३.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्थानीय समुदायमा मानवीय सहायताको क्षेत्रमा प्रदेश तहमा क्रियाशील संङ्ग संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहनको लागि अनुरोध गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	विकास साझेदार संङ्ग संस्थाहरू, सम्बन्धीत स्थानीय तह	मनसुन अवधिभर	०००
४.	खोज तथा उद्धारका लागि नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी राष्ट्रिय अनुसन्धान व्यूरोसंग समन्वय गरी खोज तथा उद्धारको सम्पूर्ण अभ्यास गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जेष्ठ ०८२	०००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
५.	जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट मौसम पूर्वसूचना लिइ जिल्ला तथा स्थानीय तहहरूमा जानकारी गराउने ।	प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	DEOC, LEOC, CDMC, पत्रकार, सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू	मनसुन अवधिभर	१०००
६.	प्रत्येक टोल बस्तीमा रहेका अपाङ्ग भएका व्यक्ति,बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, एकल महिला र सुत्केरी महिलाहरूको सूची तयार गर्न सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम र स्वास्थ्य संस्थाको तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्तालय, स्थानीय तह	विकास साझेदार संङ्घ संस्थाहरू, सम्बन्धीत स्थानीय तह	आषाढ २०८२	०००
३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					
७.	विपद्बाट विस्थापितका लागि ७ दिन सम्मको लागि खाद्यान्न, सरसफाई र अस्थायी आवास तथा औषधोपचारको प्रबन्ध मिलाउने विषयगत क्षेत्रहरुसंग समन्वय गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	WFP, स्वास्थ्य मन्त्रालय विकास साझेदार संङ्घ, संस्थाहरू	२०८२ असार	
८.	हवाइ सेवाबाट उद्धार गर्नु पर्ने अवस्था आएमा सोका लागि प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद, गृह मन्त्रालयमा समन्वय गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद, गृह मन्त्रालय, नेपाली सेना	मनसुन अवधिभर	१००००
९.	बाढी पहिरो तथा डुबानको जोखिममा रहेका वस्तीहरूको पहिचान गरी ३ दिने पूर्वसूचना दिने र सुरक्षित रहन सञ्चार माध्यममा प्रचार प्रसार गरी सुरक्षित तुल्याउने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	जिल्ला RA स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, पत्रकार, सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू	मनसुन अवधिभर	२५०००
१०	आपत्कालीन आश्रय स्थल तथा शिविर निर्माणका लागि सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्रहरुसंग मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने तथा मातहतका निकायहरुलाई परिचालन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, स्थानीय तह, विकास साझेदार संस्थाहरु	आवश्य कता अनुसार	१००
१ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					
११	प्रतिकार्यको लागि चाहिने सामग्री साथै राहत सामग्रीहरूको पूर्व प्रबन्ध गर्ने ।प्रतिकार्य र राहत सामग्री उचित भण्डारणको अनुगमन गर्ने र जिल्ला एवम् स्थानीय स्तरसम्म भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल, संयुक्त राष्ट्रसंङ्घ विकास साझेदार, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	मनसुन अवधिभर	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
विपद् प्रतिकार्यहरुः					
१२	खोज तथा उद्धारका लागि नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी वल, राष्ट्रिय अनुसन्धान व्युरोसंग समन्वय गरी खोज तथा उद्धारको सम्पूर्ण क्रियाकलापहरु गर्ने। यसरी खोज उद्धार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठनागरीक, बालबालिका, सुत्केरी, गर्भवती, दिर्घ रोग भएका व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिने र उनीहरुको खोज उद्धार गर्ने वा भए नभएको सुनिश्चित गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता, स्वास्थ्य संस्थाको तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने साथै आवश्यक स्रोत तथा साधनको लागि पहल एवं व्यवस्था गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, स्वयसेवक संस्था	मनसुन अवधिभर	

३.२.२ आपत्कालीन आश्रयस्थल र शिविर समन्वय (Emergency Shelter, Camp Coordination and Management)

आपत्कालीन आश्रयस्थल र शिविर समन्वय विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालयले गर्दछ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन संस्था (IOM) ले सह नेतृत्व गर्दछन् । यस वर्षको मनसुनमा जोखीमको आँकलन गरिएका कुल ११९८३० मध्ये २० प्रतिशत वा २३९६६ घरधुरी बढी प्रभावित हुने अनुमान गरिएको छ । जसको लागि कम्तीमा पनि २००० घरधुरीलाई आवश्यक पर्ने आश्रय सामग्री र शिविरको लागि व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ । जोखिम आँकलन गरिएको २००० हजार घरधुरी लाई आपत्कालीन आश्रयस्थलको लागि रू.२३ करोड बजेट आवश्यक पर्दछ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरु					
१.	प्रत्येक जिल्लामा वर्षाबाट हुने बाढी, पहिरोको कारणबाट उत्पन्न हुने विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना, सहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	आषाढ ०८२	
२.	पहिचान भएका विपद् जोखिम क्षेत्रहरूमा अस्थायी आवास योजना (Shelter Plan) को लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	निरन्तर प्रक्रिया	०००
३.	Transitional Shelter को लागि Camp Management का लागि आकस्मिक योजना निर्माण गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय, Shelter Cluster Nepal, IOM, NRCSआदि ।	निरन्तर प्रक्रिया	५००
४.	जोखिमयुक्त स्थानहरूको लागि तारजालीको व्यवस्था गर्ने	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय, स्थानीय तह	निरन्तर	१००
५.	Shelter Kits को व्यवस्था गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	Shelter Cluster Nepal, IOM, नेरेसो आदि ।	निरन्तर प्रक्रिया	५०००
६.	मानवीय आवश्यकताहरू क्याम्पमा व्यवस्था गर्ने । जस्तैः- Hospital, School, Security, Utilities आदि ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सबै क्षेत्रगत निकायहरू	निरन्तर प्रक्रिया	२३००००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
७.	जोखिमपूर्ण घना वस्तीको लागि खुला क्षेत्र पहिचान गर्न निर्देशिका तयार गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर प्रक्रिया	शिक्षा र स्वास्थ विषयगत क्षेत्रको योजना
८.	प्रभावित व्यक्तिहरूको संरक्षण, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH), खाद्यन्न, पोषण, आश्रयस्थल/गैरखाद्य सामग्री सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापनको निम्ति Displacement Tracking Matrix (DTM) सम्बन्धी प्रश्नावलीलाई अद्यावधिक गराउने र स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार वा सङ्घीय सरकार वा अरु क्लस्टरको अनुरोधमा आवश्यक परेको बेलामा कार्यान्वयन गराउने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनका सदस्यहरू, IOM, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार	०००
९.	बाढी र पहिरोको जोखिममा रहेका घर, वस्ती एवं भौतिक संरचनाहरुको संरक्षणका लागि तटबन्ध तथा पहिरो नियन्त्रण कार्यक्रमका साथै आपतकालीन तारजाली वितरण, नाइलन बोरा वितरण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	निरन्तर	०००
१०	विद्युत वितरण प्रणालीमा काठका पोलहरु विस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्युत वितरण अवरोध नहुने वातावरण मिलाउने तथा विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय समेत गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, नेपाल विद्युत प्राधिकरण	निरन्तर	२०००
३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					
११	सडक सञ्जाल नियमित रूपमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक Heavy equipment हरू को व्यवस्था गरी यातायात सुचारू गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय / सडक पूर्वाधार विकास कार्यालयहरू	मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, गृह मन्त्रालय, नेपाल प्रहरी, ट्राफिक प्रहरी	निरन्तर	
विपद् प्रतिकार्यहरू					

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
१२	शिविरहरू वा आश्रयस्थलहरू बन्द गर्ने (Decommission), निसंक्रमण (Disinfection) गर्ने र शिविरहरू बन्द गर्दा यथासक्दो साइटहरूलाई आफ्नो मौलिक प्रयोगमा फिर्ता लग्ने	भौतिक पूर्वाधार विकास	स्थानीय तहहरू, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनका सदस्यहरू, IOM, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार	
१३	क्षति ग्रस्त पुल, कल्भर्टहरुको मर्मत एवं पुनःनिर्माण गरी यातायात सुचारू हुने व्यवस्था मिलाउने।	भौतिक पूर्वाधार विकास सडक मन्त्रालय, पूर्वाधार विकास कार्यालयहरू	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	निरन्तर	२००
१४	विपद्व बाट प्रभावितहरूलाई मापदण्ड बमोजिम आवश्यकता अनुसार आपतकालीन आश्रयस्थल निर्माण गर्दा अपाङ्ग भएका व्यक्ति बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, एकल महिला र सुत्केरी गर्भवती महिलाहरूलाइ प्रयोग मैत्री र पहुँच योग्य बनाउने र बालबालिका, लैङ्गिक तथा अपाङ्गतामैत्री शेल्टर सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विकास साझेदार र गैर सरकारी संस्थाहरू	विपद् पश्चात	क्रियाकलपा ५ मा लागत अनुमान समावेश छ ।

३.३.३ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन (Water, Sanitation, Hygiene-WASH)

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रलाय र सह नेतृत्व संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल कोष UNICEF ले गर्दछ । विपद्को समयमा यस विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत योजना गरिएका क्रियाकलापहरुको कार्यानवयनका लागि अन्य सदस्यसस्थाहरूले पनि सहयोग गर्नेछन् । यस विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१.	जोखिम पहिचान भएका विपद् जोखिम क्षेत्रहरूका बस्तीका लागि वैकल्पिक सुरक्षित खानेपानीका योजना तयार गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर प्रक्रिया	१५००
२.	अस्थायी आवासका लागि आकस्मिक खानेपानीका टैंकी, पाइप लगायतका सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्न सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वयमा योजना निर्माण गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर प्रक्रिया	१०००
३.	अस्थायी शिबिरहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, फोहोर व्यवस्थापनका लागि प्राविधिक टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर	३५००
४.	Hygiene Kits को व्यवस्था गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	३०००
५.	अस्थायी आवासका लागि खुल्ला क्षेत्र पहिचान भएका स्थानहरूमा बालबालिका, लैङ्गिक तथा अपाङ्गतामैत्रि शौचालय र खानेपानीका व्यवस्थापन गर्ने गरी अध्यावधिक गर्ने	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	५०००
६.	WASH विषय क्षेत्रका मानवीय सहायता निकायहरू विचको समन्वय र परिचालन निर्देशिका तयार गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	२०००

३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					
७.	अस्थायी शिविरहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, फोहोर व्यवस्थापनका लागि तयारी गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर	३०००
८.	मानवीय आवश्यकताहरू क्याम्पमा WASH का आधारभूत सेवा व्यवस्था गर्ने । जस्तैः- Hospital, School, Security, relief center आदि ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	१०००
१ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					
९.	अस्थायी आवासका लागि आकस्मिक खानेपानीका टैंकी, पाइप लगायतका सामग्रीहरूको सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वयमा व्यवस्थापन गरी चेक जाँच गरी तयारी हालतमा राख्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर प्रक्रिया	३०००
विपद् प्रतिकार्यहरू					
१०	अस्थायी आवासका लागि आकस्मिक खानेपानीका टैंकी, पाइप लगायतका सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर प्रक्रिया	२०००
११	अस्थायी शिविरहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, शौचालय, फोहोर व्यवस्थापनका लागि प्राविधिक सहयोग गर्ने	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	निरन्तर	२०००
१२	पानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु तथा Hygiene Kits को व्यवस्था गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	३०००
१३	स्वच्छता प्रवर्धनका कार्यहरू सुरू गर्ने ।	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	खानेपानी डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, युनिसेफ	निरन्तर प्रक्रिया	५०००

३.३.४ स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व स्वास्थ मन्त्रालय र सह नेतृत्व विश्व स्वास्थ सङ्गठन (WHO) र संयुक्त राष्ट्र बालकोष (UNICEF) ले गर्दछन् । स्वास्थ तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको सदस्य संस्थाको रुपमा स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु र अन्य विकास साझेदारहरु रहेका छन् । यस विषयगत क्षेत्र अन्तगत कुल केसलोड जनसंख्या ५२३६५६ को ९.९५ प्रतिशत वा करिब ५२००० भन्दाबढी ५ वर्षमुनीका बालबालीकाको लागि स्वास्थ तथा पोषणको सुविधा र २० प्रतिशत जनसख्या १०,४००० भन्दा बढी जनसख्याको लागि पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको क्रियाकलापहरु गर्न आवश्यक छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरु					
१.	प्रदेश स्तरमा स्वास्थ्य तथा पोषण समूहको समन्वय बैठक बस्ने र स्वास्थ्य तथा पोषण समूहलाई सक्रिय बनाउने	स्वास्थ्य मन्त्रालय	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन,संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष, तथा अन्य विकास सझेदार निकायहरु	असार-असोज २०८२	१००
२.	प्रदेश स्तरमा पोषण सेवाहरुको नियमितता सुसिश्चित गर्न प्रादेशिक पोषण प्रविधिक कार्य समूहलाई सक्रिय बनाउने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष, तथा अन्य विकास सझेदार निकायहरु	आवश्यकता अनुसार	१००
३.	प्रजनन् स्वास्थ्य सेवाका लागि न्युनतम प्रारम्भिक सेवा सामग्री (MISP)सुनिस्चित गर्ने न्युनतम प्रारम्भिक सेवा सामग्री (Minimum Initial Service Package, MISP) को सुनिश्चितता तत्परता सम्बन्धी प्रादेशिक लेखाजोखा गर्ने आवश्यक औषधी तथा सामग्रीहरुको पूर्व भण्डारण गर्ने आपत्कालीन अवस्थामा	स्वास्थ्य मन्त्रालय	स्वास्थ्य निर्देशनालय,प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्र,स्वा. का, PHEOC संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष सरकारी तथा निजी अस्पतालहरू स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरू	निरन्तर	१०००

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
	प्रसुतिसेवाकोलागि एम्वलेन्स(हरु)को सम्पर्क नम्वर सहित प्रेषण योजना तयार गर्ने				
४.	प्रजनन स्वास्थ्य सेवाको नियमितता सुसिश्चित गर्न प्रादेशिक प्रजनन स्वास्थ्य कार्यसमूह लाइ सक्रिय गर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय	स्वास्थ्य निर्देशनालय, संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष, विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन	आवश्यकता अनुसार	५०
५.	स्वास्थ्य कर्मीहरुको क्षमता अभिबृद्धिको लागि आपत्कालीन स्वास्थ्य तथा पोषण सेवा प्रदान विधि सम्वन्धि तालिम तथा अभिमुखीकरण गर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सहयोगी संङ्ग संस्थाहरु	असार	१५०
६.	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा विपद् सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय		जेठ	०००
७.	स्वास्थ्य तथा पोषण समूहको कसले, कहाँ, के (Who, where, What, When -4W) फारम भरी समिक्षा गरी आवश्यक परिमार्जन गर्ने र अध्यावधिक गर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन, संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष	साउन-असोज	०००
८.	विपदको समयमा उपचारको लागि आवश्यक रगतको व्यवस्था मिलाउन ब्लड बैंक स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	स्वास्थ्य निर्देशनालय, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, सहयोगी संङ्ग संस्थाहरु	असार-असोज	२००
९.	जोखिममा पर्ने सक्ने महिला सुत्केरी, गर्भवती, स्तनगरपालिकान गराई रहेका महिला सहित, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण सङ्कलन गरी आवश्यक सहयोगका लागि समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	स्वास्थ्य निर्देशनालय, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, सहयोगी संङ्ग संस्थाहरु		
३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान					

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
१०	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका द्रुत प्रतिकार्य समूह (Rapid Response Team-RRT) लाई तत्काल सक्रिय बनाउने र परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	असार-असोज	०००
११	द्रुत सूचना सङ्कलनको लागि प्रदेश स्वास्थ्य आपत्कालीन सञ्चालन केन्द्र (Provincial Health Emergency Operation Center-PHEOC) लाई परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय	स्वास्थ्य निर्देशनालय, विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन तथा अन्य संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	२५०
१२	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महामारीलाई ध्यानमा राखी नमुना सङ्कलन गर्ने र प्रयोगशाला परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला,	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	३००
दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान :					
१३	घाइते तथा शिकिस्त विरामीहरुको प्रेषण गर्नको लागि एम्बुलेन्सलाई तयारी अवस्थामा राख्ने र आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	नेपाल रेडक्रस, एम्बुलेन्स संचालक समितिहरु	असार-असोज	१०००
१४	हव तथा सेटेलाइट अस्पतालहरुको पहिचान र क्षमता मापन गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य मन्त्रालय, (PHEOC)	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन तथा अन्य संङ्घ संस्थाहरु, APHIN (Association of Private Hospitals in Nepal)	असार-असोज	०००
विपद् प्रतिकार्यहरु					
१५	घुम्ती स्वास्थ्य टोलीको गठन गर्ने र प्रभावित ठाउँमा परिचालन गरी तत्काल प्रारम्भिक सेवा प्रदान गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन तथा अन्य विकास सझेदार निकायहरु	असार-असोज	५००

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
१६	स्वास्थ्य उपकरण तथा ब्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरुको व्यवस्थापन तथा ढुवानीको प्रबन्ध गर्ने	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	२००
१७	विस्थापित समुदायमा सरसफाइ सामग्री (Hygiene Kits), मर्यादा सामग्री (Dignity Kits), Kishori Kits का साथै आधारभूत व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री वितरण गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष, संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष, रेडक्रस सोसाइटी, विभिन्न संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	६५००
१८	विस्थापित भएका गर्भवती तथा स्तनगरपालिकान गराइ रहेका महिलाहरुको लागि उपयुक्त स्थानको व्यवस्था र थप आहारको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	१०००
१९	विपद्को समयमा गर्भपतन भएका महिलाहरुको स्वास्थ्य संस्थामा पुर्‍याई उपचारको व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	२००
२०	विपद्को समयमा सुत्केरी हुने महिलाहरु लागि सुरक्षित तवरले सुत्केरी हुनको लागि स्वास्थ्य संस्थामा लैजाने व्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	असार-असोज	३००
२१	विपद् प्रभावित मानिसहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श तथा थप मानसिक स्वास्थ्य उपचारको लागि प्रेषणको व्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	७००
२२	प्रभावित क्षेत्रका ०-६ महिना सम्मका बालबालिकामा स्तनगरपालिकानको प्रवर्धन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने तथा आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने बस्तुहरुको अनाधिकृत	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरु	पोषण समूह, सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	०००

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
	विक्रि वितरण तथा प्रयोगमा रोक लगाउन नियमित अनुगमन गर्ने				
२३	विस्थापित भएका ६-५९ महिनाका बालबालिकाहरुमा हुन सक्ने कुपोषणको व्यवस्थापनको लागि सुक्ष्म पोषण तत्व कार्यक्रम अन्तर्गत बालभिटा, भिटामिन ए वितरण गर्ने र थप पोषणयुक्त आहारको प्रयोगको सुनिश्चितता गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय/ स्थानीय तह	पोषण समूह, सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	५२१०
२४	विस्थापित भएका ६-५९ महिनाका बालबालिकाहरुमा पोषणको स्थिति लेखाजोखा गरी कडा तथा मध्यम कुपोषित बालबालिकाहरुको उपचारको व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ स्थानीय तह	पोषण समूह, सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार	१५००
२५	विस्थापित भएका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुका लागि आइरन फोलिक एसिड चक्की वितरण तथा १२-५९ महिनाका बालबालिकाहरुका लागि जुकाको औषधि वितरण गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय/ स्थानीय तह	पोषण समूह, सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	२०००
२६	प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुचारु गर्नको लागि स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय/ स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	५००
२७	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने पानी जन्य महामारी जस्तै:- झाडापखाला, हैजा, टाइफाइड आदिको रोकथामको लागि पानीको शुद्धीकरणको व्यवस्था मिलाउने ।	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, खानेपानी विभाग, स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु, WASH समूह	असार-असोज	१००

क्र.स.	क्रियाकलाप	नेतृत्वदायी निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमातित लागत रु. हजारमा
२८	प्रभावित क्षेत्रमा फैलन सक्ने किट जन्य महामारी जस्तै:-औलो, डेङ्गु, कालाजार आदिको रोकथामको लागि झुल वितरणको व्यवस्था मिलाउने तथा संकास्पद विरामीहरुको नमुना सङ्कलन गरी परीक्षण गर्ने तथा विरामीको उपचारको व्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, स्वास्थ्य कार्यालय/ स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु, स्वास्थ्य समूह , WASH समूह	असार-असोज	८००
२९	घुम्ती स्वास्थ्य टोलीको गठन गर्ने र प्रभावित ठाउँमा परिचालन गरी तत्काल प्रारम्भिक सेवा प्रदान गर्ने	स्वास्थ्य निर्देशनालय	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन तथा अन्य विकास सझेदार निकायहरु	असार-असोज	५००
३०	औषधि, स्वास्थ्य उपकरण तथा ब्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरुको व्यवस्थापन तथा ढुवानीको प्रबन्ध गर्ने	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु	असार-असोज	३००
३१	प्रभावित क्षेत्रमा फैलन सक्ने किट जन्य महामारी जस्तै:-औलो, डेङ्गु, कालाजार आदिको रोकथामको लागि झुल वितरणको व्यवस्था मिलाउने तथा संकास्पद विरामीहरुको नमुना सङ्कलन गरी परीक्षण गर्ने तथा विरामीको उपचारको व्यवस्था मिलाउने	स्वास्थ्य निर्देशनालय/ प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, स्वास्थ्य कार्यालय/ स्थानीय तह	सहयोगी संङ्घ संस्थाहरु, WASH समूह	असार-असोज	१०००

३.३.५ शिक्षा (Education)

शिक्षा विषगगत क्षेत्रको नेतृत्व सामाजिक विकास मन्त्रलाय र सह नेतृत्व संयुक्त राष्ट्रसघ वालकोष (UNICEF) ले गरेको छ । शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने गैर सरकारी संस्थाहरु र विकास साझेदारहरु यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य संस्थाको रुपमा काम गरिरहेका छन् । यस मनसुनको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निम्न बमोजिम रहेको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु हजारमा
	पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू				
१.	प्रदेश तहका विपद जोखिम न्यूनीकरण (DRR) क्षेत्रमा सम्बद्ध शिक्षा समूहका व्यक्तिहरूको सम्पर्क विवरण अध्यावधि कार्य	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	२०८२ असार पहिलो हप्ता	०००
२.	विद्यालयस्तरमा बाढीको सम्भावित जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्वतयारीका लागि नियमित बैठक, छलफल र अन्तरकृया सञ्चालन	विद्यालय	विद्यालय व्यवस्थाप समिति, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, स्थानीय सरकार, स्थानीयस्तमा विपद क्षेत्रमा कार्य गर्ने संङ्गसस्थाहरू	२०८२ असार	३००
३.	प्रदेश तथा जिल्ला तहका शिक्षा समूह (Education cluster) का सदस्यहरूसँग प्रभावकारी समन्वय, जिम्मेवारी सहितको कार्यविवरण (TOR) निर्धारण र बाँडफाँट	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा विषयगत क्षेत्र सदस्य, स्थानीय तह	निरन्तर	५०
४.	शिक्षा सञ्चाल समूह (Education cluster) का सदस्य संस्थाहरूसँग उपलब्ध शैक्षिक लगायत अन्य सम्वद्ध सामग्रीहरू भण्डारण गरेको स्थान र जनशक्तिको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा विषयगत क्षेत्र सदस्य, स्थानीय तह	२०८२ असार पहिलो हप्ता	०००
५.	Student Kit, School Kit, जस्ता सामग्रीहरूको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा विषयगत क्षेत्र सदस्य, स्थानीय तह	२०८२ असार पहिलो हप्ता	१००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु हजारमा
६.	आपतकालीन अवस्थामा वितरण गरीने शैक्षिक सामग्री बाकस वितरण र प्रयोगको स्पष्ट मार्गदर्शन र ढाँचा तयार गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा विषयगत क्षेत्र सदस्य, स्थानीय तह	२०८२ असार पहिलो हप्ता	५०
७.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण, अल्पिकरण योजनामा शिक्षकहरूको क्षमता अभिबृद्धिलाई विद्यालय सुरक्षा योजनाको एउटा पाटोको रूपमा विद्यालय सुधार योजनामा समावेश गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा विषयगत क्षेत्र सदस्य, स्थानीय तह	२०८२ जेष्ठ	१२००
८.	**सामुदाय, वि.व्य.स., शिक्षक अभिभावक संङ्घहरूलाई** (१) विद्यालय सुरक्षा योजना, विपद जोखिम न्यूनीकरण/अल्पिकरण, (२) बाढीले / पहिरोले थुपारेको फोहोरको सरसफाई, (३) अस्थायी सिकाई कक्षा निर्माण तथा सञ्चालन र मर्मत संभार सम्बन्धी उनीहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी बारे अभिमुखीकरण गर्ने ।	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, स्थानीय तह	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, शिक्षा क्षेत्रगत सदस्य,	२०८२ जेष्ठ	५००
९.	शिक्षकहरूलाई खोज तथा उद्धार कार्यमा खटाउँदा र विद्यालयलाई आश्रयस्थलको रुपमा प्रयोग गर्दा त्यसबाट शिक्षामा पर्ने प्रभावबारे शिक्षकहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, विषयगत क्षेत्र सदस्य	निरन्तर	३००
१०	विद्यालय पहुँचका सुरक्षित वैकल्पिक बाटोहरूको पहिचान गर्ने ।	विद्यालय	स्थानीय तह, प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, विषयगत क्षेत्र सदस्य	२०८२ जेष्ठ	०००

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु हजारमा
११	आपत्कालीन अवस्थामा पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता (Code of Conduct) र सूचना तथा सन्देशहरू संप्रेषण गर्ने सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, विषयगत क्षेत्र सदस्य	निरन्तर	५००
	३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान :				
१२	अस्थायी सिकाई केन्द्र कक्षाकोठा निर्माणका लागि प्राथमिक र वैकल्पिक स्थानको पहिचान तथा छनोट	स्थानीय तह	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, विषयगत क्षेत्र सदस्य	२०८२ जेष्ठ	०००
	1 दिने मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान :				
	बाढी, डुबान र पहिरो प्रभावित विद्यालयहरुलाई बन्द गर्ने र विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीमार्फत समुदायमा पूर्व सूचना तथा पूर्व चेतावनीहरूलाई प्रचार प्रसार गर्ने	स्थानीय तह	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, विषयगत क्षेत्र सदस्य	आवश्यकता अनुसार	०००
विपद् प्रतिकार्यहरु					
१३	आपत्कालीन अवस्थाको शिक्षाका शैक्षिक सामग्रीहरूको वितरण र व्यवस्थापन	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रदेश शिक्षा निर्देशनालय, विषयगत क्षेत्र सदस्य	निरन्तर	५०००

३.३.६ खाद्य सुरक्षा (Food Security)

खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र सह नेतृत्व विश्व खाद्य कार्यक्रम WFP ले गरेको छ । यस वर्षको मनसुनमा बाढी र पहिरोबाट प्रभावित हुन सक्ने २०८२ को अनुमानित केसलोड अनुसारः ११९८३० घरधुरी रहेको छ जीवन बचाउने खाद्य सहायताको लागि अनुमानित जनसंख्याः विगतको बाढी तथा पहिरोबाट खाद्य सहायताको आवश्यकतामा रहेको २०८२ लुम्बिनी प्रदेशको हकमा प्रभावित हुन सक्ने १०७८४५ (२१५६९ घरधुरी) अनुमानित आवश्यक स्रोतः ने.रू. ३२ करोड ३५ लाख छ । खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार कम्पनीसँग लुम्बिनी प्रदेशका विभिन्न डिपोहरुमा ३८६४८.५६ क्वीन्टल (१५ आषाढ २०८२ सम्म) चामल मौज्दात रहेको छ। ४०० ग्राम/व्यक्ति/दिन चामलको आवश्यकता अनुसार प्रति घरपरिवारलाई ५ जना सदस्यको दरले १५ दिनको लागि २१५६९ घरपरिवारलाई हिसाब गर्दा ६४७०.७ क्वीन्टल चामलको आवश्यकता पर्दछ।जुन आवश्यकता कम्पनीसँग रहेको उक्त मौज्दातले पूर्ति हुने देखिन्छ ।नगद सहायता रकममा एकरूपता ल्याउन नगद समन्वय समूह (Cash Coordination Group) ले पनि यही मापदण्डको सेरोफेरोमा रहेर प्रभावित परिवारको आधारभूत खाद्य तथा गैर खाद्य आवश्यकता पूर्तिको लागि Minimum Expenditure Basket (MEB) and the multi-purpose cash transfer value तय गरेको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१.	खाद्य सुरक्षा विषयगत संलग्न विकास साझेदार संङ्गसंस्थाहरूसँगको बैठकबाट कार्ययोजना स्वीकृत र पूर्व तयारीका बैठकहरू ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विकास निर्देशनालय/पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, विश्व खाद्य कार्यक्रम, अन्य निकायहरू	निरन्तर	५०
२.	खाद्य सुरक्षा क्लष्टरमा संलग्न विकास साझेदार संङ्ग संस्थाहरूसँगको stock pile को रेकर्ड अध्यावधिक गर्ने।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विकास निर्देशनालय/,विश्व खाद्य कार्यक्रम, खाद्य व्यवस्थापन तथा ब्यापार कम्पनी लि.	निरन्तर	०००
३.	Rapid Emergency Food Security and Vulnerability Assessment, कार्यविधी तयार र अध्यावधिक गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विकास निर्देशनालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	निरन्तर	१००
४.	खाद्यान्न र तरकारी बालीको बिउ stock राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विकास निर्देशनालय विश्व खाद्य कार्यक्रम	निरन्तर	३००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
५.	पशुपन्छीका विभिन्न रोग तथा महामारी का विरुद्धका भ्याक्सिन लगाउने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय/स्थानीय निकायहरू/भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	निरन्तर	५००
६.	बाली तथा पशुपन्छी बिमाको प्रिमियममा टप अप पशुपन्छी बिमा र बिमा सम्बन्धीत अभिमुखीकरण तालिम दिने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय तह, विश्व खाद्य कार्यक्रम, बिमा कम्पनी, बीमा प्राधिकरण, सेभ द चिल्ड्रेन	निरन्तर रुपमा	५००
७.	खाद्य र गैह्रखाद्य आपूर्तिकर्तासँग विपद्को समयमा खाद्य र गैह्रखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउन विषयगत क्षेत्रले अग्रिम सम्झौता गर्ने ।	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	स्थानीय तह, उद्योग वाणिज्य संङ्घ, कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय,	नियमित	०००
३ दिने मौसम तथा बाढी पूर्वनुमान					
८.	पशुपन्छीका लागि विपद्को समयमा आवश्यक पोषणयुक्त दाना तथा चारो भण्डारण गर्ने र वितरण प्रणालीको विकास गर्ने ।	स्थानीय तहहरु, उद्योग वाणिज्य संङ्घ, निजी क्षेत्रहरु, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय /स्थानीय निकायहरू/भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	निरन्तर	१०००
९.	विपद्मा परेका पशु चौपायहरूको उद्धारको लागि Rescue Vehicles को व्यवस्था र सुरक्षीत वा स्थानको ब्यबस्थापन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय,	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय /स्थानीय तहहरू /भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तहहरू, सुरक्षा निकायहरु,	निरन्तर	३०००
१०	भित्र्याउनको लागि तयार भएका बालीहरुको नोक्सानीबाट बचाउनको लागि सूचना सम्प्रेषण र प्रसारण ।	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विकास निर्देशनालय	निरन्तर	५००
१ दिने मौसम बाढी पूर्वानुमान					

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
११	विपद्को पहिलो १५ दिनको लागि खाद्य पदार्थहरू सुरक्षित स्थानहरुमा सुरक्षित तरिकाले राख्ने व्यवस्था गर्ने र आवश्यकतानुसार मेसको पनि व्यवस्था मिलाउने । ।	स्थानीय तहहरू, उद्योग व्यवसाय सघ, आन्तरिक मामला तथा कानुन मन्त्रालय ।	कृषि तथा भूमि ब्यवस्था मन्त्रालय कृषि विकास निर्देशनालय/विश्व खाद्य कार्यक्रम,	मनसुन अवधिभर	१०००
१२	सुरक्षित स्थानहरुमा तयारी खाद्यन्न (Ready to eat Food) को व्यवस्थापन मिलाउने	स्थानीय तहहरू, उद्योग व्यवसाय सघ,	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, विश्व खाद्य कार्यक्रम	मनसुन अवधिभर	५००
विपद्र प्रतिकार्यहरू					
१३	विपदको कारणले गर्दा कृषिमा भएको क्षतिको विवरण अनुगमन गर्ने तथा लगत तयार गर्ने ।	स्थानीय तह कृषि तथा पशु विकास शाखा /सुरक्षा निकाय	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय,पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय/स्थानीय निकायहरू/भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	निरन्तर	१०००
१४	विरामी तथा घाइते पशुपंक्षीको अलग राखी उपचार र मृत पशुपन्छीको ब्यबस्थापन	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	मत्स्य विकास निर्देशनालय / /भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	निरन्तर	५००
१५	खाद्यान्न र तरकारी बालीको विउ वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय/कृषि ज्ञान केन्द्र/एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय,विश्व खाद्य कार्यक्रम, अन्य निकायहरू	निरन्तर	१०००
१६	WFP remote-sensing based ७२ hours assessment प्रविधि प्रयोग गरी द्रुत मनसुन प्रकोप प्रभाव मुल्याङ्कन गर्ने र खाद्य	कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि तथा भूमि ब्यवस्था मन्त्रालय,, WFP लगायत अन्य साझेदार निकायहरू	प्रकोपको ७२ घण्टा भित्र	२०००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
	सहायताको आवश्यकतामा रहेका जनसंख्याको अनुमान गर्ने ।				
१७	Ready to eat food (चिउरा, लिटोको पिठो High Energy Biscuit, आदि) को वितरण	स्थानीय कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय तथा यातायात मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड र विश्व खाद्य कार्यक्रम		१०००
१८	१० दिनको लागि खाद्यान्न सहायता र २० दिनको लागि नगद सहायता (बहुउद्देशीय नगदको रूपमा सामाजिक सहायता वितरण)		विश्व खाद्य कार्यक्रम लगायत अन्य निकायहरू		२०००
१९	पोषण सुरक्षाका लागि ६ देखि २३ महिनासम्मका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी तथा स्तनपान गराउने महिलाका लागि नगद सहायता कार्यक्रम ।	स्थानीय पालिका	विश्व खाद्य कार्यक्रम	आवश्यकता अनुसार	५०००

३.३.७ संरक्षण (Protection)

संरक्षण विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व सामाजीक विकास मन्त्रालय र सह नेतृत्व सयुक्त राष्ट्रसंङ्घ बालकोष (UNICEF) र (UNFPA) ले गरेको छ । लुम्बिनी प्रदेशमा आँकलन गरिएको केसलोड ११९८३० घरधुरी तथा ५२३६५६ जनसख्या मध्ये २० प्रतिशत प्रभावित हुने अनुमान गरेर यो संरक्षण विषयगत क्षेत्रको योजना तयार पारिएको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापरू					
१.	संरक्षण विषयगत क्षेत्रको Contingency Plan) पुनरावलोकन तथा अध्यावधिक गर्ने।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८ जेष्ठ	५०
२.	संरक्षण विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्यको लागि पलान् निर्माण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८ जेष्ठ	१००
३.	तालिम प्राप्त मानव संसाधन (मनोसामाजिक परामर्शकर्ता) को रोष्टर तयार पार्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८ जेष्ठ	०००
४.	प्रभावित स्थानमा रहेका महिला (सुत्केरी, गर्भवती, स्तनपान गराइरहेका महिला, दीर्रोगी महिला), बालबालिका, ज्येष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र लैङ्गिक एवं यौनिक अल्पसङ्ख्यकहरूको सूचना सङ्कलन, विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने र महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु र लैङ्गिक एबं यौनिक अल्पसंख्यकहरुका लागि सेवा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	तयारी अवस्थामा	०००

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
	प्रवाह सुनिश्चताका लागि समन्वय र सहकार्यका संयन्त्रहरुको निमार्ण गर्ने ।				
५.	विपद् योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनको चरणमा अनिवार्य रुपमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति, समूह तथा समुदायको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF,UNFPA/नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू,	निरन्तर	०००
६.	संरक्षण क्षेत्रमा कार्यरत संङ्घसंस्थाहरूको नक्शाङ्कन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF,UNFPA/नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू,	२०८२ जेष्ठ	०००
७.	सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त लैङ्गिक हिंसा उद्धार तथा राहत कोष सञ्चालन निर्देशिका बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	स्थानीय तह	UNFPA/UNICEF, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८२ जेष्ठ	१००
३ दिने मौसम तथा बाढी					
८.	महिलामैत्री स्थलको लागि आवश्यक सामग्रीहरूको भण्डारणको रूजु	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	तयारी अवस्थामा	०००
९.	लैङ्गिक हिंसा रोकथाम, बेचविखन बिरुद्ध र मनोसमाजिक सेवा, सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी सामग्री	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	तयारी अवस्थामा	५००
१०.	बालमैत्री स्थलको लागि आवश्यक सामग्री	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	तयारी अवस्थामा	२०००

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
विपद् प्रतिकार्यहरू:-					
११.	मनसुनी विपदबाट प्रभावित बालबालिका तथा परिवारबाट बिछडिएका वा अभिभावक गुमाएकाका लागि तत्काल आवश्यक सहयोग गर्न फोकल पर्सन तोक्ने वा संयन्त्र तयार गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF, संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	तयारी अवस्थामा रहेको	००
१२.	महिलामैत्री स्थल सञ्चालन निर्देशिका तयारी तथा वितरण (राष्ट्रिय संरक्षण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना अनुसार तयारी गर्ने) र महिला, बालबालिका, अपाङ्ग मैत्री स्थानमा विजुली, पानी र छुट्टै शौचालयको व्यवस्था ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	२०८१ जेष्ठ, निरन्तर	WASH विषयगत क्षेत्रको योजनामा समावेश भएको ।
१३.	विपद्को समयमा हुने लैङ्गिक हिंसा रोकथाम र व्यवस्थापनका लागि सञ्चालन विधि (GBV SOP in Emergency) र अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	०००
१४.	सूचना तथा सञ्चार सामग्री प्रकाशन सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF, UNFPA / नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू,	निरन्तर	
१५.	Dignity Kit/ Kishori Kit तथा अन्य आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्थापन र वितरण ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA/ स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू,	आवश्यकता अनुसार	२०००

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
१६.	स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रसँगको आवश्यक सहकार्य गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकहरुको लागि आवश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्नको लागि समन्वयात्मक पैरवी गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA/ स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू,	आवश्यकता अनुसार	०००
१७.	निःशुल्क हटलाइन तथा विभिन्न सामाजिक सञ्जाल मनोसामाजिक असर न्युनीकरणका लागि Virtual मनोसामाजिक परामर्श प्रदान	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA/UNICEF स्थानीय तह, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर	१०००

3.3.8 शीघ्र पुर्नलाभ (Early Recovery Cluster)

शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र सह नेतृत्व UNDP ले गरेको छ । लुम्बिनी प्रदेशमा आँकलन गरिएको केसलोड ११९८३० घरधुरी तथा ५२३६५६ जनसख्या मध्ये २० प्रतिशत प्रभावित हुने अनुमान गरेर शीघ्र पुर्नलाभ विषयगत क्षेत्रको योजना तयार पारिएको छ

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	अनुमानित लागत रु. हजारमा
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१.	स्थानीय समुदायमा मानवीय सहायताको क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन अनुरोध गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	UNDP, तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	२०८ जेष्ठ	000
२.	सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्ने संस्था हरू पहिचान गरि सम्झौता गर्ने ।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	UNDP, तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	२०८ जेष्ठ	100
विपद् प्रतिकार्यहरू					
३.	बिपद्को कारणबाट रोजगारी गुमाएका विपन्न तथा संकटासन्न परिवार तथा नागरिकका लागि शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र मार्फत समन्वय गरी कामका लागि नगद कार्यक्रम सञ्चालनमा गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	UNDP, तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	३५९४९

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समय तालिका

कार्यहरु	महिना												कैफियत
	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फाल्गुन	चैत्र	
प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति बैठक			✓			✓			✓			✓	नियमित बैठक
विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी बैठक	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्र
अन्तर-क्षेत्रगत विषयगत बैठक				✓		✓			✓			✓	
मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रारम्भिक छलफल बैठक		✓											आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
'मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यशाला			✓										आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
'मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना' प्रदेश विपद व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट अनुमोदन			✓										आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय
District/ Municipal Lead Support Agency (D/MLSA) सँग समन्वय			✓			✓			✓			✓	सहयोगी निकाय, सम्बन्धीत विषयगत
क्षमता अभिवृद्धि कार्यहरु	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	सम्बन्धीत विषयगत
मनसुन विपद् प्रतिकार्य		✓	✓	✓	✓	✓	✓						प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयगत क्षेत्र
मनसुन प्रतिकार्य पश्चात समीक्षा (After Action Review) बैठक						✓	✓						आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय र विषयगत क्षेत्र

५. अनुसूचीहरू

अनुसूची १. खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकायहरूसँग भएका जनशक्ति र सम्पर्क नम्वर

विपद्को समयमा छोटो समयभित्र प्रभावकारी ढङ्गले परिचालन हुन सक्ने गरी नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी वल नेपालको तैनाथ गरीएको स्थानहरूको खोज तथा उद्धार जनशक्तिको विवरण निम्न अनूसार रहेको छ ।

१.१ नेपाली सेना

क्र.स.	युनिट	जिम्मेवारी क्षेत्र	नफ्रि	कमाण्डर	सम्पर्क नं
१.	श्री मध्य पश्चिम पृतना हे.क्वा.	रूपन्देही	-	म.से. प्रमोद कुमार थापा	९८४११९१५०५ **Duty Office**: ९८६३०२९१३७
२.	श्री नं. २२ वाहिनी अड्डा	रूपन्देही	-	सेनानी प्रकाश खड्का	९८४१५१८९८२
३.	श्री शम्शेरदल गण	कपिलबस्तु	१xगुल्म	सेनानी पुष्प लामा	०७६५४५०६२ ९८४१७१७४६३
४.	श्री गोरखदल गण	पाल्पा	१xगुल्म	सेनानी राजेश बहादुर सिंह	०७८५२०१४५ ९८४१०३५६३९
५.	श्री दि फेमस महेन्द्रदल गण	नवलपरासी	१xगुल्म	सेनानी जित बहादुर कार्की	०७५५२२२११ ९८५६०६८०००
६.	श्री रामवाण गुल्म	गुल्मी	१xगुल्म	सेनानी विकास जंग रायमाझी	०७९५२०७०० ९८६७१४७८७३
७.	श्री वीरभद्र जङ्ग गुल्म	अर्घाखाँची	१xगुल्म	सह सेनानी गुन बहादुर राना	०७७४२००७१ ९८६७१४७८७३
८.	श्री तारादल गण	बुटवल	१xगुल्म	सेनानी अजय जङ्ग सुबेदी	०७१५६२०२ ९८६३०२९१५०
९.	श्री चण्डीदल गण	रुकुम (पश्चिम भाग)	१xगुल्म	सेनानी शर्मिला रेग्मी	९८४१३६४०६९
१०.		रुकुम(पूर्वी भाग)	१xसे.मु	सेनानी आनन्द कुमार श्रेष्ठ	९८५८४८५८३०
११.	श्री बर्द बहादुर गण	प्युठान	१xगुल्म (१०४)	सेनानी बलराम राउट	९८४११८६८९४
१२.	श्री सिद्धिबक्स गण	सल्यान	१xसे.मु	सेनानी भगवान के.सी	९८६०४१९२८९
१३.	श्री सूर्यदल गण	रोल्पा	१xसे.मु	सेनानी राजु थापा	९८४६१९२२२६

१४.	श्री ज्वालादल गण	दाङ्ग	१xसे.मु	सह सेनानी मदन कार्की	9863029184 082520499

१.२ नेपाल प्रहरी (जिल्ला, प्रदेश तथा गण)

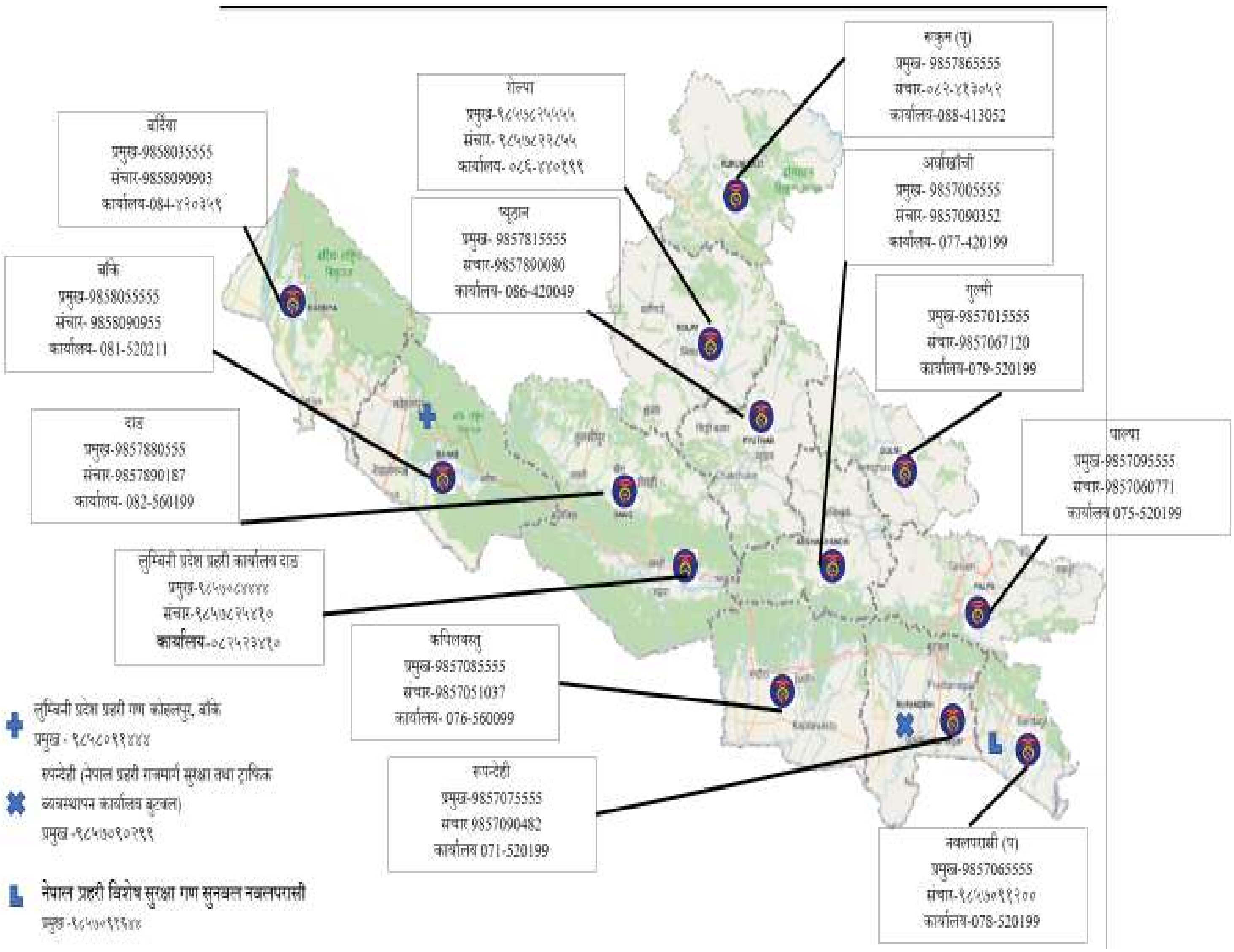

१.३ सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल (वाहिनी, गण)

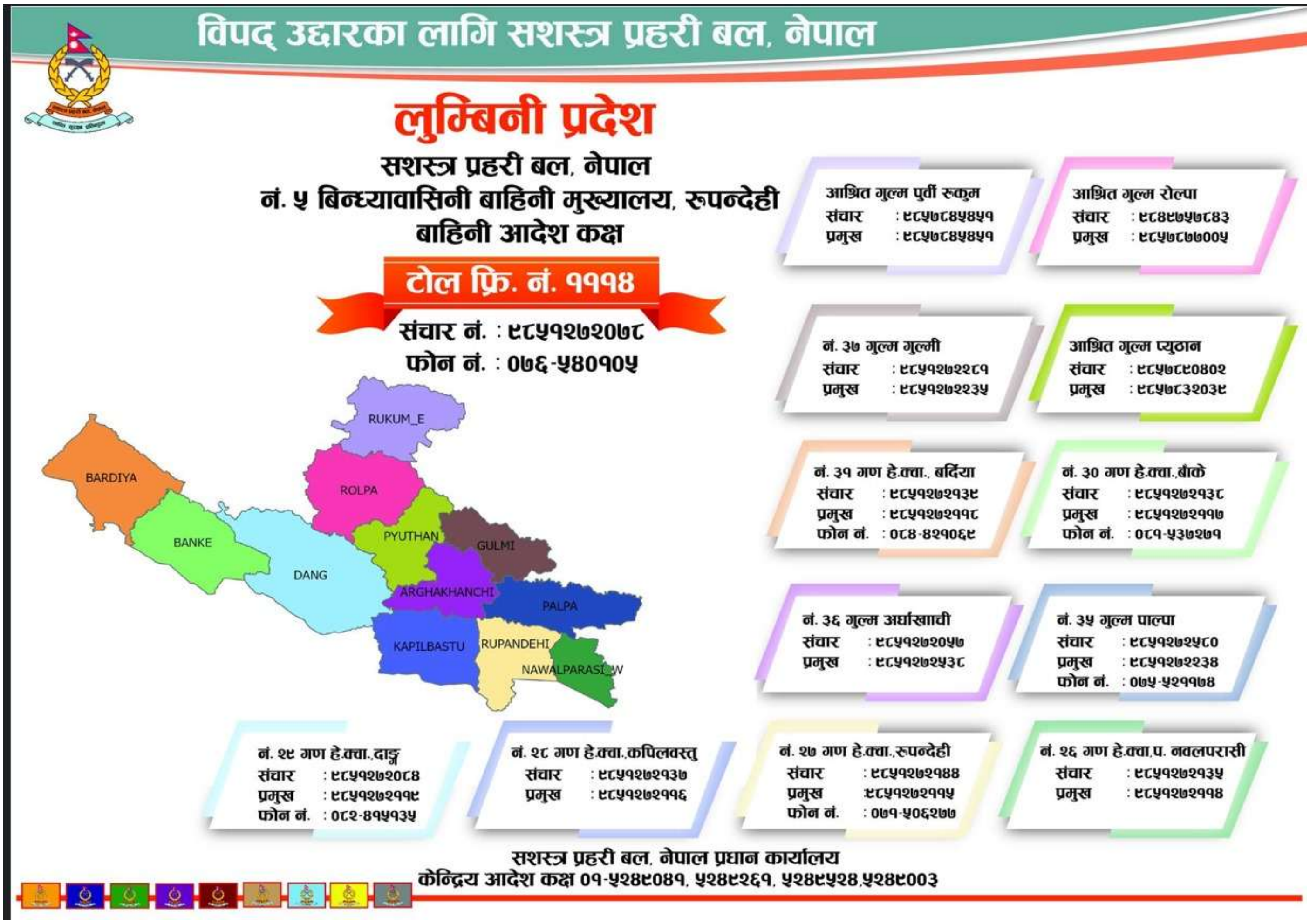

अनुसूची २. सामग्री पूर्वभण्डारणको व्यवस्था

मनसुनको समयमा बाढी पहिरोबाट राजमार्गहरूमा हुन सक्ने सम्भावित क्षति साथै उद्धार तथा राहत कार्यलाई सुचारू रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि निम्नानुसारका स्थानहरूमा सामग्रीहरू भण्डारणको व्यवस्था मिलाईएको छ ।

२.१. विषयगत क्षेत्र :खोज तथा उद्धार

प्रदेशस्थित सुरक्षा निकायहरू (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी वल) सँग उपलब्ध खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण ।

सि.नं.	विपद्को प्रकार	खोज उद्धार सामग्रीको नाम	नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	जम्मा
१	**सवारी दुर्घटना (Road Accident)**	Hydraulice Jack	४	३३	११	४८
		Big/Chain Pulley	१६	४	१९	३९
		Hydraulic (Hand Operated Tools)	०	१	१	२
२	**जल उत्पन्न (Water Rescue) प्रकोप**	Ring life boye	०	४८	६१	१०९
		Wet Suit	०	०	०	०
		Rafting Boat	७	३	१४	२४
		Throw Bag	५५	३३	६१	१४९
		Water Helmet	१२	१०२	४९८	६१२
		River Knife	०	०	६	६
		Life Jacket	२५२	१०२०	५५०	१८२२
		गोताखोर सेट	०	२५	०	२५
		Rain Coat	६४	०	४४८	५१२
		Saftey/Swimming Shoes	३	०	११	१४
३	**भत्केको संरचनमा खोजी तथा उद्धार (Search and Rescue-collapsed structure)**	Shovel	२०९	४१०	२१४	८३३
		Hammer	३	६२	२२	८७
		Paybar		५	०	५
		Rescue Helmet	१६७	४०७	४९८	१०७२
		Pick	१०५	३०२	१९८	६०५
		Chain Saw	११	३४	२४	६९
		Head Light	६३	६१	४९	१७३
		Generator	०	२२	०	२२
		Cro Bar	७८	६४	९०	२३२
		Bolt Cutter	३०	९	२५	६४
		Cheasele	१२	०	७	१९

		Concret Drill Machine	८	३	७	१८
		Rotary Rescue Saw	५	४	६	१५
		Working Gloves	८५	३९	८२४	९४८
		Rotary Rescue Saw Blade		१		१
		Reciprocatihg Saw	१	४	१५	२०
		Hand Saw	३१	४६	२४	१०१
		Dra Gon Light	५३	२	१८	७३
		Chipping Hammer with flat and bull point bit .		१		१
		Key hole saw / hack saw	१०	०	११	२१
		Snake Eye		०		०
४	डोरीबाट गरीने उद्धार/पर्वतीय उद्धार **(Mountain Rescue)**	Dynamic Rope(mtr)	२१७८	५६१	८८९	३६२८
		Static Rope (mtr)		३४२		३४२
		Auto Locking Carabinner	११४	१०	७६	२००
		Locking Carabinner		२१		२१
		Full Body Harness		६		६
		Waist Belt Harness	१२	९	५	२६
		Rock Helmet		२		२
		Small Pully		५		५
		Big Pully		२		२
		Tape Ciling Tubler		६		६
		Mitton gloves		५		५
		Rope Bag		७		७
		Safety rope (8mm)		३०४		३०४
		फोरुवा		१५६		१५६
५	शव व्यवस्थापन **(Dead Body Management)**	शव वाहन गाडी		०		०
		Stretcher	६९	२८५	१०८	४६२
		च्याकर		२८		२८
		वान टन		८		८
		टु टन		७		७
६	अन्य सामग्री र उपकरण **(Other Tools and Equipments)**	first aid kit with box	३२	०	७१	१०३
		Breathing Apparatus		०	४	४
		Bucket	७३	०	१८३	२५६
		Big Hammer	२८	०	२५	५३
		dead body bag	१४	०	३६	५०
		Demolition Hammer	२	०	१६	१८

		Fire blanket	३०	०	४१	७१
		Fire Boot	२४	०	८३	१०७
		Fire extingusiher (1, 4 & 6 kg)	६१	०	९४	१५५
		Fire eye glass	६	०	१५	२१
		Fire Fighting belt	२०	०	१	२१
		Fire Fighting Suit	१०९	०	७३	१८२
		Fire Gloves	५८	०	३७	९५
		Fire helmet with light	४५	०	१०२	१४७
		Ground sheet	३५	०	८१	११६
		Steel gum boots	११२	०	१२०	२३२
		Hand pump for rubber boat	४	०	१७	२१
		Hydraulic bottle jack 12 tone	२	०	२	४
		Hydraulic bottle jack 20 tone		०	२	२
		Hydraulic Jack 30 tone	२	०	६	८
		Knife		०	६	६
		Line rope (mtr)	१४९३	०	१८०३	३२९६
		Mask (pack)	४०	०	६३२	६७२
		Measuring tap 5 m	१५	०	८	२३
		Meghaphone	२७	०	९०	११७
		Muti Gas detector	१	०	१	२
		Paddles	२७	०	९६	१२३
		Rscue life boye	४२	०	६१	१०३
		Rope ladder	५	०	१	६
		Rotary rescue saw	५	०	६	११
		Rubber boat	७	०	१४	२१
		Safety Belt	४८	०	२०	६८
		Safety eye glass	५	०	८६	९१
		Safety helmet	२७६	०	२३५	५११
		Safety jacket red	२७	०	२०५	२३२
		Safety jacket yellow	२५	०	२६	५१
		Safety shoe	३	०	११	१४
		safety Gloves	७	०	३१	३८
		seat harness	८६	०	१४	१००
		Tyre tube	२४	०	७७	१०१
		wire cutter	१२	०	११	२३
		Zoomer pully	१४	०	१६	३०

		Spade	१५	०	२७	४२
		Foruwa	५७	०	१४५	२०२
		Jet Shooter	३२	०	१६	४८
		Torch light	३८	०	६६	१०४
		Tent pal	७७	०	७२	१४९
		Tube	३२	०	७७	१०९
		Tarpuline	६५७	०	६२१	१२७८
		Leather boots	११३	०	१३५५	१४६८
		Plastic swimming ring	१	०	१०	११
		Formen tent	०	०	९	९
		Axe	४८	०	४१	८९
		Binoculars	३४	०	५५	८९
		Mini fire brigade	२	०	०	२
		Motar Boats	५	०	६	११
		Sickle	४२	०	१३३	१७५
		E-light fire ball	१५	०	०	१५
		Fire pump	१	०	०	१
		Mitton	५	०	०	५
		Axe hoe	२	०	०	२
		Toilet chair	१	०	०	१
		Hand pump	१	०	०	१
		Wood cutter	१	०	०	१

२.२. मौज्दात हेभी ईक्विपमेन्टहरूको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	उपकरण रहने कार्यालय	उपकरणको विवरण	जम्मा संख्या	उपकरणको विवरण	जम्मा संख्या
१.	दाङ	सबै स्थानीय तह	स्काइभेटर	१०	ब्याक लोडर	६
२.	दाङ	निजी क्षेत्र	स्काइभेटर	२९	ब्याक लोडर	१०५
३.	रोल्पा	स्थानीय तह	स्काइभेटर	१४	ब्याक लोडर	११
४.	प्यूठान	प्यूठान नगरपालिका	-		ब्याक लोडर	१
५.	बाँके	सडक डिभिजन कार्यालय,	जेसीभी,स्काभेटर	५	ब्याक लोडर	७
					चेनटक	१
६.	बाँके	नेपालगञ्ज उमनगरपालिका	जेसीभी	३	रोलर	१
७.	बाँके	यान्त्रिक कार्यालय	क्रेन ट्रक	१	ब्याक लोडर	१
८.	बाँके	नरैनापुर गाँउपालिका	जेसीभी	१		

अनुसूची ३. विषयगत क्षेत्रसंग रहेको मौज्दात सामग्री

३.१. विषयगत क्षेत्र : खानेपानी स्वच्छता तथा सरसफाई

क्र सं	सामग्री	इकाइ	MoIAL (Butwal and Nepalgunj)	UNICEF	Plan International	PIN	जम्मा
१	Poster, Dengue FAQ	Set		५००			५००
२	Poster on mode of transmission	set		१,०००			१,०००
३	Cholera Prevention poster,size A4,500pag	Set		१,०००			१,०००
४	Amobea ra pani booklet, Nepali	Set		५००			५००
५	WASH in Emergency Flipchart, size A4	Set		५०			५०
६	Water-cont,LDPE,10l,collapsibl.,w/o logo	bottle		१,०००			१,०००
७	Waterborne disease prv flex poster,2x3ft	set		२५			२५
८	Tarpaulin plastic reinforced 4x5m 20.5kg	Set		१०			१०
९	Water purif.(NaDCC) 33mg tabs/PAC-50	Set		१,०८०			१,०८०
१०	Hygiene Kit - Special with Cloth Bag	Set		१,१२९	१००	२००	११
११	Bucket, plastic, with lid, 10 l	Set	२००	१,४००	२००		१,८००
१२	Plastic mugs, 1L	Set	२००	१,४००	२००		१२
१३	Bleaching powder, water treatment	Kg		३०			३०
१४	Mobile plastic portable toilet	Set		१००			१३
१५	Squatting plate,plastic,w/o pan,120x80cm	Set		१००			१००
१६	Cholera Prevention poster,size A4,500pag	Set		१,०००			१४
१७	Food hygiene flex poster, 2x3ft, 300gsm	Set		२५			२५
१८	Poster, Food Hygiene	Set		१,०००			१५
१९	Soap	pcs			६००		६००
२०	WATER PURIFICATION-Safe Box	box					१६
२१	Household Kit (OBM)	Set	२००				२००

३.२. विषयगत क्षेत्र: खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्री

क्र सं	सामग्री	इकाइ	MoIAL (Butwal and Nepalgunj)	NDRRMA Bhairawa (WFP)	UNICEF Bhairawa	UNFPA	PIN	जम्मा
१	Blankets	Pc	५३४	६५०	१५००		२००	२८८४
२	Tarpaulin	Pc	३६१	११०	१५०२	१९७	२००	२३७०
३	Tarpaulin rope (20 and 400 M)	Pc		१०४	३६३			१०४
४	Tent (Small, Meadium, Heavy size)	Set	१९६६	५७१	०	०	०	२५३७
५	P Form	Roll	१२					१२
६	Sleeping Bag	Pc	७००	२३६	०	०	०	९३६
७	Sleeping Bag	Pc	७००					७००
८	Maskito Net	PC	२५९	१००	०			३५९
९	Matress	PC	७००	१०८१				१७८१
१०	Folding Bed	PC		२२८				२२८
११	Kitchen set	Set	४००					४००
१२	Generato (25KVA)	Pc	१					१

३.३. विषयगत क्षेत्र: संरक्षण

क्र सं	सामग्री	इकाइ	UNFPA	UNICEF	जम्मा
१	Dignity Kit	Set	२८३		२८३
२	Recreational Kit	set		40	40
३	किशोरी किट	Set	३७१		३७१

३.४. विषयगत क्षेत्र: शिक्षा

क्र सं	सामग्री	इकाइ	MoIAL (Butwal and Nepalgunj)	UNFPA	UNICEF	PIN
१	Dignity Kit	Set	७१२८	२८३		२००
२	Recreational Kit	set			४०	
३	Adolscent Kit	Set		३७१		

३.५. विषयगत क्षेत्र: स्वास्थ्य तथा पोषण

क) स्वास्थ्य

क सं	सामग्री	इकाइ	स्वास्थ्य मन्त्रालय	यूनिसेफ	WFP	जम्मा
१	LLIN,150d,w/b/g,190x180x150cm LxWxH	pc		1,090	300	1,390
२	ORS low osm. 20.5g/1L CAR/10x100	box		39		39
३	New born incentive kit			250		250
४	Health Kit	Pc		1,000		1000
५	Gloves,exam,nitrile,pwdfree, M,Box-100	Box		25		25
६	amoxycillin 500mg+ Clavulanic acid 125mg (625mg)	Cap	38,000			38,000
७	Azithromycin 500mg	Tab	40,000			40,000
८	Cefixime 200mg	Tab	40,000			40,000
९	Compound Sodium Lactate Solution 500ml (RL)	Phile	3,000			3,000
१०	Diclofinac Sodium 100mg	Tab	60,000			60,000
११	Domperidone 10mg	Tab	60,000			60,000
१२	Hyoscine Butyl Bromide 10mg	Tab	60,000			60,000
१३	Metronidazole 400mg	Tab	192,760			192,760
१४	Metronidazole 400mg	Tab	7,240			7,240
१५	Promethazine 25mg	Tab	60,000			60,000
१६	Ranitidine 150mg	Tab	180,000			180,000
१७	Ranitidine 150mg	Tab	120,000			120,000
१८	Sodium Chloride Solution 0.9% 500ml (NS)	Phile	3,000			3,000
१९	Tinidazole 500mg	Tab	50,000			50,000
२०	Oral rehydration Salt (ORS)	Sachet	2,450			2,450
२१	Oral rehydration Salt (ORS)	Sachet	9,550			9,550
२२	IV Cannula 24G	Set	12,500			12,500
२३	IV Set	Set	2,500			2,500
२४	IV Set	Set	10,000			10,000

ख) पोषण

क सं	सामग्री	इकाइ	स्वास्थ्य मन्त्रालय	युनिसेफ	जम्मा	सम्पर्क
१	F-75 (400GM)	Bottle	336		336	• प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, बुटवल, रुपन्देही श्री डोल बहादुर राज ९८४७२३१३७२ • युनिसेफको कार्यालय, भैरहवा रुपन्देही श्री मिना थापा ९८५७०१७२५८
२	F-100 (400GM)	Bottle	792		792	
३	ReSoMal	Pc	1,300		1,300	
४	Bal Vita (MNP)	Sachet	1,247,880		1,247,880	
५	Retinol (Vitamin A) 2000 IU	capsule	158,000		158,000	
६	RUTF (Eezee paste Nut)	Packet	36,350		36,350	
७	MUAC Adult without color coded	Packet	9,850		9,850	
८	MUAC Child with Color coded	Packet	739		739	
९	Iron and Folic Acid	Tab	3,592,000		3,592,000	
१०	Nutrition FCHV Flip Charts	Pc		2980	2,980	

अनुसूची ४. प्रदेश तहका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको सम्पर्क विवरण

क्र सं	मन्त्रालय तथा सघंसस्थांको नाम	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ई-मेल
१	मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	देबिराम भण्डारी	ववरिष्ठ अधिकृत बअधिकृत	९८४१८६२६२७	bhabishor91@gmail.com
२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रलय	गंगाधर पाण्डेय	वरिष्ठ शाखा अधिकृत अधिकृत	९८५७८५०४७१	Gangadharpandey77@gmail.com
३	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	विकल्प चौधरी	अधिकृत	९८४७९०२८९३	Bikalp215@gmail.com
४	ऊर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय	बिष्णु उपाध्याय	वरिष्ठ हाईड्रोलोजिष्ट	९८५८४२७४५६	Bishnu27456@gmail.com
५	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय	गणेश घिमिरे	वरिष्ठ शाखा अधिकृत अधिकृत	९८५७०५७७५५	Ghimiregns441@gmail.com
६	वन तथा बातावरण मन्त्रालय	टोलकराज चौलागाँई	बन अधिकृत	९८५८०५८९०७	Chapagain.tolak@gmail.com
७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	बिनोद चौधरी	सिनियर डिभिजनल ईन्जिनियर	९८५७०५०६६८	Mopid.lumbini@gmail.com
८	कृषि, भुमी तथा सहकारी मन्त्रालय	हरि नारायण प्रसाद थारू	वरिष्ठ शाखा अधिकृत अधिकृत	९८६७१४९१५२	tharuhnp@gmail.com
९	सामाजिक विकास मन्त्रालय	बेगम के.सि	वरिष्ठ शिक्षा अधिकृत	९८५७०६३७८७	Kcansh777@gmail.com
		सम्झना सुबेदी	वरिष्ठ महिला विकास अधिकृत	९८४९१९८७९४	Samjhanasubedi1234@gmail.com
१०	युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	हरिकला सारु मगर	उप-सचिब	९८५७०७०१४७	
११	स्वास्थ्य मन्त्रालय	चित्रा खनाल	वरिष्ठ नर्सिङ अधिकृत	९८४९४६०२१७	Suchitrakhanal14@gmail.com
१२	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	चुडामणि गौतम	ईन्जिनियर	९८५७०८४०३२	mopid.pr5.urban@gmail.com
१३	लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग	मेघराज पौडेल	वरिष्ठ तथ्याङ्क अधिकृत आठौं	९८५७८५०२२०	Stat.ppc@lumbini.gov.np

अनुसूची ५. विषयगत क्षेत्र सहयोगी निकाय, सदस्य संस्था र विकास साझेदारहरू

५.१: विषयगत क्षेत्र सहयोगी निकाय र विपद् सम्पर्क व्यक्ति

सि. नं.	निकायको नाम	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	पद	विषयगत क्षेत्र	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	WHO	शंकुक भट्ट	प्रादेशिक स्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य तथा पोषण	९८४९३२१२६९	bhattas@who.int
२	UNICEF	श्री याङ्जी शेर्पा	स्वास्थ्य अधिकृत		९८५७०१७२६०	ysherpa@unicef.org
३	UNICEF	श्री राकेश कुमार मल्लिक	वास अधिकृत	सरसफाई, खानेपानी तथा स्वच्छता प्रवर्धन	९८५७०१७२५९	rkmallick@unicef.org
४	UNICEF	श्री रजनी महर्जन	शिक्षा अधिकृत	शिक्षा	९८४१८०६६९१	rmaharjan@unicef.org
५	UNICEF	श्री माधव बराल	बाल संरक्षण अधिकृत	संरक्षण	९८०२०३९२२७	mbaral@unicef.org
६	UNFPA	श्री राम थापा	प्रदेश संयोजक		९८०२५२२१०१	rthapa@unfpa.org
७	UNDP	श्री सुदिप अर्याल	प्रदेश संयोजक	शीघ्र पुनर्लाभ	९८५११०५७९०	sudip.aryal@undp.org
८	WFP	पन्नामान महर्जन	प्रदेश संयोजक	खाद्य सुरक्षा बन्दोबस्ती, खोज उद्धार र आपत्कालीन सञ्चार	९८५१०३०३०८	Pana.maharjan@wfp.org
९	NRCS	शंकर भटटराई	प्रदेश प्रमुख	आपत्कालीन आवास	९८४७२८९११७	shankar.bhattarai@nrcs.org

५.२: विषयगत क्षेत्र सदस्य संस्था र विकास साझेदारहरू

SN	Organization	Name	Contact	Email
१	UNOPS	Prekshya Singh	९८२०५६०४२७	prekshyas@unops.org
२	UNDP	Sudip Aryal	९८५११०५७९०	sudip.aryal@undp.org
३	UN Women	Bivishika Bhandari	९८५१३६१०६४	bivishika.bhandari@unwomen.org
४	UNICEF	Riddhi Sharma	९८५७०१७२६१	risharma@unicef.org
५	WFP	Pannaman Maharjan	९८५१०३०३०८	panna.maharjan@wfp.org
६	ILO	Prakash Sharma	९८४१२२४२५२	prakash@ilo.org
७	UNFPA	Ram Thapa	९८०२५२२१०१	rthapa@unfpa.org
८	WHO	Shankuk Bhatta	९८४९३२१२६९	bhattas@who.int

९	GIZ	Nirajan Subedi	९८६०१७९७७८	nirajan.subedi@giz.de
१०	Care Nepal	Man Bahadur Dangi	९८५८०२६६०६	man.dangi@care.org
११	Plan International	Mina Parajuli	९८०२०२०४६९	Mina.Parajuli@plan-international.org
१२	Action Aid	Bishnu Prasad Sharma	९८५५०५४४९०	bishnu.sharma@actionaid.org
१३	FairMed	Rajendra Ruchal	९८६०६९९७४३	rajendra.ruchal@fairmed.ch
१४	The Asia Foundation	Laxmi Shrestha	९८४७४७४४२३	laxmi.nepalishrestha@asiafoundation.org
१५	Save the Children	Phul Kumari Chaudhary	९८६८४०४९७५	phul.chaudhary@savethechildren.org
१६	Helvetas SaMi	Jiyaul Hak	९८५८४२४६४२	jiyaul.manihar@helvetas.org
१७	Helvetas Enssure	Ambika Prasad Timilsena	९८४८४२२१३९	ambika.timilsena@helvetas.org
१८	MSNP	Bhumeshwor Sharma	९८४१५६३९४३	province5.msnp@gmail.com
१९	USAID/PFM	Bhisma Neupane	९८४१२२४२६२	vishmaneupane@hotmail.com
२०	Dai Global UK - NREP	Robin Sharma	९८५७०४६५४३	Robin_Sharma@nrepnepal.com
२१	Swiss Contact	Ashok Chaudhary	९८५७०१७५७८	ashok.chaudhary@swisscontact.org
22	People In Need (PIN)	Shalik Ram Ghimire	९८४११५०६७४	shalik.ghimire@peopleinneed.net
२३	International IDEA	Sanchita Maharjan	९८५११३३८९८	S.Maharjan@idea.int
२४	United Mission to Nepal	Sabu Taman	९८४४३३५०८०	sabu.tamang@umn.org.np
२५	The Leprosy Mission Nepal	Radha Adhikari	९८४७१२९११०	adhikariradha209@gmail.com
२६	PLGSP/PPIU	Raj Kumar Poudel	९८४१४४०३८४	rajkumar@plgsp.gov.np
२७	PLGSP/PCGG	Arjun Subedi	९८५११८३६२४	arjun.subedi@plgsp.gov.np
२८	Practical Action	Santosh Adhikari	९८५७८८८३८३	santosh.adhikari@practicalaction.org.np
२९	Practical Action (Climate Resilience Program)	Bikram Rana	९८५८०५०७८३	bikram.rana@practicalaction.org.np
३०	VSO	Dibya Karki	०१-५४४१४६९	Dibya.Karki@vsoint.org
३१	Data for development (D4D)	Govinda Basnet	९८४५८४९६९६	govindabahadur.basnet@asiafoundation.org
३२	WHRD	Sushila Poudel	९८५७८३५९३०	sushilapoudel55@gmail.com
३३	Collaberative Governance Pilot (CGP)	Govinda Basnet	९८५७८२४५१३	govindabahadur.basnet@asiafoundation.org
३४	National Housing and Settlement Resilience Platform/CRS/HRRP	Prakash Basnet	९८५११५४३१५	prakash@hrrpnepal.org
३५	Gorkha Welfair Trust (GWT)	Rohit Tumhangphe	९८४२०५८९९६	hsd@hqgws.org
३६	Chemonics--Early grade learning, USAID	Subash Yadav	९८६७१०७३८७	suyadav@chemonics.com

३७	NCDC Ilam (Namsaling Community Development Center, Ilam)	Sashank Acharya	९८५७८५९६१६	acharyasashank@gmail.com
३८	WATER AID	Umashankar Yadav	९८५५०४५३१३	umashankarprasadyadav@wateraid.org
३९	TDH	Pratigya Shrestha	९८४६३७१३६९	
४०	HURAC	Berjang Pun	९८५७८२४१३०	berjanghurac@gmail.com
४१	KIDS	Krishna Dwivedi	९८५७०५०२५१	krishna77.kids@gmail.com
४२	Heifer International Nepal	Prakash KC	९८०११८२९१३	prakash.kc@heifer.org
४३	People In Need (PIN)	Pravesh Gautam	९८४९१२१८५०	Pravesh.gautam@peopleinneed.net
४४	Bheri Environmental Excellence Group (BEE Group)	Dammar Sunar	९८५८०६७०१५	beegroupnepal@gmail.com
४५	MRDCC	Bijay Shrestha	९८५७८३३६५०	bijay.mrdcc@gmail.com
४६	NGO, Federation of Nepal Lumbini, Province	Jit Kumari Belbase	९७६०८३५७२२/ ९८५७०३३८९१	ngofederationlumbini@gmail.com
४७	National Rural and Community Development Centre (NARCDEC)Nepal, Gulmi	Resham Kunwar	९८५१२२९२३६/ ०७९-५२०५४४	narcdecnepal56@gmail.com
४८	NARMIN	Rabin Gautam	९८४१३७२५५१	gautamkrabin@gmail.com

अनुसूची ६. प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूको विवरण

सि.नं.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	मोबाइल	कार्यालयको फोन नम्बर	इमेल
१.	रूपन्देही	९८५७०७७७७७	०७१-५२०१५९	daorupandehi@gmail.com
२.	नवलपरासी (ब.सु.प)	९८५७०४७७७७	०७८-५२०१३३	daonawalparasi@gmail.com
३.	कपिलवस्तु	९८५७०३७७७७	०७६-५६०१५९	daokapilvastu@gmail.com
४.	पाल्पा	९८५७०५७७७७	०७५-५२०१२३	daopalpa@gmail.com
५.	दाङ्ग	९८५७८०७७७७	०८२-५६००२९	cdoofficedang@gmail.com
६.	बाँके	९८५८०२७७७७	081-520188	daobanke81@gmail.com
७.	बर्दिया	९८५८०३७७७७	०८४-४२०१३३	daobardiya@gmail.com
८.	गुल्मी	९८५७०१७७७७	079-520833	daogulmi2046@gmail.com
९.	अर्घाखाँची	९८५७००७७७७	077-420133	daoarghakhanchi@gmail.com
१०.	रोल्पा	९८५७८२७७७७	०८६-४४०११०	rolpadao@moha.gov.np
११.	प्यूठान	९८५७८१७७७७	०८६-४२००३३	daopyuthan2074@gmail.com
12.	रुकुम (पुर्वी भाग)	९८५७८६७७७७	088-413083	Daorukumeast76@gmail.com

अनुसूची ७. जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.स.	जिल्ला	सम्पर्क नं	कार्यालय फोन नं	सञ्चार
१	रूपन्देही	९८५७०७५५५५	०७१-५२०१९९	९८५७०९०४८२
२	गुल्मी	९८५७०१५५५५	०७९-५२०१९९	९८५७०६७१२०
३	नवलपरासी (ब.सु.प)	९८५७०६५५५५	०७८-५२०१९९	९८५७०४०९५५
४	पाल्पा	९८५७०९५५५५	०७५-५२०१९९	९८५७०६०७७१
५	कपिलवस्तु	९८५७०८५५५५	०७६-५६००९९	९८५७०५१०३७
६	दाङ	९८५७८०५५५५	०८२-५६०१९९	९८५७८९०१८७
७	बाँके	९८५८०५५५५५	०८१-५२०२११	९८५८०९०९५५
८	बर्दिया	९८५८०३५५५५	०८४-४२०३५९	९८५८०९०९०३
९	अर्घाखाँची	९८५७००५५५५	०७७-४२०१९९	९८५७०९०३५२
१०	प्यूठान	९८५७८१५५५५	०८६-४२००४९	९८५७८९००८०
११	रूकुम (पूर्वी भाग)	९८५७८६५५५५	०८८-४१३०५२	०८२-४१३०५२
१२	रोल्पा	९८५७८२५५५५	०८६-४४०१९९	९८५७८२२८५५

अनुसूची ८: आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.स.	जिल्ला	आइ.डि.नं.	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.	इमेल ठेगाना
१.	प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	४२९२६	स.प्र.ह.	नबिन चौधरी	९८४७८४४७२२	moialp5.paic@gmail.com १६६०७१५२०२० (NTC) ०८२-५९०४७१
		नेपाल प्रहरी	प्र.ह.	प्रकाश रोका	९८४९२५८१७०	
		६४२८६	सप्रज	जैमल नेपाली	९७६९४३०९८९	
२.	रूपन्देही	नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह.	सरस्वती रुचाल मगर	९८६४८३९३१५	deocrupandehi@gmail.com ९८५७०२०८२०
		४६८०३	सप्रह	सुरेश खनाल	९८४६७०२९३८	
३.	अर्घाखाँची	६२५०२	सप्रज	रमेश खत्री	९८६९४०६६७७	deocarghakhanchi@gmail.com ०७७-४२०८७३
		नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह	सन्ध्या महतो	९८६६१५९०२९	
४.	नवलपरासी (ब.सु.प)	नेपाल प्रहरी	प्र.ह.	बिपना जि.एम.	९८४६४८०५७१	deocparasi@gmail.com ०७८-५२०२७३ ९८६१८८६४८८
		४४४०७	सप्रह	राजेश रानाभाट	९८६७१७८०८४	
५.	पाल्पा	४७८८९	सप्रसह	लिल बहादुर लुङ्गेली	९८४७०१७१२४	deoc.palpa@gmail.com 075-521890
		नेपाल प्रहरी	प्र.ह.	बेल बहादुर के.सी	९८४१११०१६७	
६.	कपिलबस्तु	44554	सप्रह	पुरन पौडेल	९८६७२०५२७८	deockapilvastu1234@gmail.com 076-560230
		नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह.	दिपा थापा	९८६९३०६०८४	
७.	बर्दिया	नेपाल प्रहरी	प्र.ह.	टंकध्वज खत्री	९८४८०९०९०६	bardiyadeoc@gmail.com 084-420999
		-	स.प्र.ह.	दान बहादुर रोकाय	९८४८१०२३८१	
८.	प्युठान		सप्रसह	केशब योगी	९८६९९८५०६९	deocpyuthan@gmail.com 086-420224
		नेपाल प्रहरी	प्रह	केशर बहादुर बिष्ट	९८४७८९०७९३	
९.	दाङ्ग	नेपाल प्रहरी	प्र.ह.	प्रेम राज के.सी.	९८४८०९९५३३ ९८६३६४१५४०	deocdang2014@gmail.com 082-563540
		५७०६९	सप्रज	प्रेम बहादुर कुमाल	९८६३१२५२८८	
१०.	बाँके	सशस्त्र प्रहरी	सप्रबह	सोभान सिंह धामी	९८४८७६२४४२	deocbanke@gmail.com 081-527068/ 081535111
		नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह.	सौजन्य बि.क.	९८५७८९०९९९	
		नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह.	सन्तोष सुनार	९८४९५९८३८३	
११.	रोल्पा		प्र.स.ह.	नरेश के.सी.	९८५१२९१९२२	deocrolpa2077@gmail.com 086-440110
		३९९८१	सप्रह	निम बहादुर भण्डारी	९८६९४५०९१४	
१२.	गुल्मी	४८९६४	सप्रसह	पूर्ण बहादुर सुर्यबशी	९८४५५८३११४	deocgulmi@gmail.com 079-521141
		नेपाल प्रहरी	प्र.स.ह.	बासु मरासिनी	९८६७५५२९९९	
१३.		नेपाल प्रहरी	प्र.स.नि.	गौराज घर्ति	९८४७९१२३४६	deocrukumpurb@gmail.com

	रूकुम (पूर्वी भाग)		सप्रसह	कमल वली	९८४३१५१५६०	9746930940

जिल्ला : दाङ

सि.नं.	स्थानीय तहको नाम	हेलिप्याड रहेको स्थान	LAT.	LONG.
१.	घोराही उप महानगरपालिका	भरतपुर ब्यारेक	२८°०१'२४"	८२°२८'५५"
२.		घोराही सुरक्षा वेश	२८°०३'००"	८२°२९' ५५"
३.		भरतपुर फुटवल ग्राउण्ड	२८°०३'३०"	८२°२४'३३"
४.	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	तुल्सीपुर बजार	२८°१३'४८"	८२°३०'१९"
५.		तुल्सीपुर एयरपोर्ट	२८°११'३१"	८२°२९'३२"
६.	लमही नगरपालिका	लमही क्रिकेट मैदान	२७°५२'१४"	८२°३१'०९"
७.		शसस्त्र प्रहरी बल ४१ गण लमही	२७°५२' ५४"	८२°३०'०४"
८.	राप्ति गाउँपालिका	राप्ती गा.पा ३ श्री चौर	२७°४७'३०"	८२°४५'५०"
९.		सशस्त्र प्रहरी बल नं २९ गण हेक्वा ज्वालामाई भालुवाङ	२७°५०,१७"	८२°४५'७५"
१०.	गढवा गाउँपालिका	गढवा गा.पा ६ जनता मा.बि	२७°४८'०६"	८२°३२'३६"
११.	राजपुर गाउँपालिका	राजपुर गा.पा ५ जाग्रहवा	२७°५७'०६"	८२°३६'२७"
१२.	दंगीशरण गाउँपालिका	दंगीशरण गा.पा ३ हेकुली	२८°०९'४०"	८२°२०'४९"
१३.	बंगलाचुली गाउँपालिका	बंगलाचुली गा.पा ३ कमीरेचौर	२८°०१'१२"	८२°५०'५५"
१४.	बबई गाउँपालिका	बबई गा.पा ४ हापुरे	२८°१९'१९"	८२°१३'१६"
१५.	शान्तिनगर गाउँपालिका	शान्तिनगर गा.पा १ साठनेपानी	२८°१७'२०"	८२°२०'१०"
जिल्ला:रूकुम (पूर्वी भाग)				
१६.	भूमे गाउँपालिका ६	भूमे गाउँपालिका वडानं.६ महत		
१७.	सिस्ने गाउँपालिका ५	सिस्ने गाउँपालिका वडा नं. ५ बाहुनठाना		
१८.	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका ५	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका वडा नं. ५ हुकाम		
जिल्ला :रोल्पा				
१९.	रोल्पा नगरपालिका	रोल्पा नगरपालिका वडा नं ४ लिवाङ		
२०.	रोल्पा नगरपालिका	नेपाली सेना व्यारेक, बटुकदल गण		
२१.	रोल्पा नगरपालिका	खुमेल रोल्पा		
२२.	रून्टिगढी गाँउपालिका	वडा नं.६, हेलेरी		
२३.	त्रिवेणी गाँउपालिका	वडा नं. १ दहवन		
२४.	सुनछहरी गाँउपालिका	वडा नं.५ पोवाङ		
२५.	गंगादेव गाँउपालिका	वडा नं.२ सुख्खा ओडार		

सि.नं.	स्थानीय तहको नाम	हेलिप्याड रहेको स्थान	LAT.	LONG.
२६.	परिवर्तन गाँउपालिका	वडक नं.५ धामाचौर		
जिल्ला :पाल्पा				
२७.	तानसेन नगरपालिका	टुडीखेल, श्रीनगर, रानीमहल, रिडी, लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास		
२८.	रामपुर नगरपालिका	रामपुर		
२९.	बगनासकाली गाँउपालिका	चिर्तुङ्गधारा		
३०.	माथागढी गाँउपालिका	मांडीफाट, कौडेलेक		
जिल्ला : बाँके				
३१.	नेपालगंज उपमहानगरपालिका	चारवाहिनी	२८°०३०४.५०,	८१°३७०८.९२
३२.	नेपालगंज उपमहानगरपालिका	नेपालगंज विमानस्थल	२८°०६११	८१°३९५३
३३.	कोहलपुर नगरपालिका	दश विगाहा	२८°११५१	८१°४११७
३४.	नरैनापुर गाँउपालिका	नयाँवस्ती मटैया	२७°५६३१	८१°४७२५
३५.	नरैनापुर गाँउपालिका	सुईया	२७°५२१२	८१°५५०७
३६.	राप्ति सोनारी गाँउपालिका	सिक्टा	२८°०२४०	८१°५७१८
जिल्ला :प्यूठान				
३७.	प्यूठान नगरपालिका	वडा नं. ४ मा अवस्थित नेपाली सेनाको खलंगा ब्यारेक	२८°०५२८	८२°८२५७
३८.	प्यूठान नगरपालिका	वडा नं.३, रातमाटा	२८°०६०२	८२°५१०१
३९.	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	वडा नं. २ स्वर्गद्धारी सुरक्षा बेश	२८°०७०६	८२°४०३२
४०.	माण्डवी गाँउपालिका	वडा नं. १ तिराम	२८°०१०७	८२°४५२८
४१.	नौवहिनी गाँउपालिका	वडा नं. १ स्यालीवाङ		
४२.	मल्लरानी गाँउपालिका	वडा नं. ४खलंगा टुडिखेल	२८°०५२९	८२°५२५८
४३.	झिमरूक गाँउपालिका	वडा नं.५ मच्छी	२७°०८३५	८२°५७५९
४४.	सरूमारानी गाँउपालिका	वडा नं. २ दलवान	२७°५५०७	८२°४९५६
४५.	ऐरावती गाँउपालिका	वडा नं.२ वरौला	२८°०१४२	८२°५३५५
जिल्ला :बर्दिया				
४६.	गुलरिया नगरपालिका	नेपाली सेनाको क्यामप	२८°१३२४.६५	८१°२००३.८१
४७.	ठाकुरबाबा नगरपालिका	नेपाली सेनाको क्याम्प	२८°२७१८.०५	८१°१४३३.५४
४८.	बारबर्दिया नगरपालिका	वडा नं. ६ बानियावार	२८°२१२१.०४	८१°२०२४.१२
४९.	राजापुर नगरपालिका	वडा नं.६ अ.स.द.च. माविको खुल्ला खेल मैदान	२८°२५४४.०६	८१°०५३९.८९
५०.	बाँसगढी नगरपालिका	वडा नं.५, नेरामाविको खुल्ला चउर	२८°१४२२३.२३	८१°३११०.९४

सि.नं.	स्थानीय तहको नाम	हेलिप्याड रहेको स्थान	LAT.	LONG.
जिल्ला :रूपन्देही				
५१.	श्री नं. २२ बाहिनी योगीकुटी व्यारेक रुपन्देही	श्री नं. २२ बाहिनी योगीकुटी व्यारेक रुपन्देही		

अनुसूची ९.स्थानीय तहमा पहिचान गरीएका विपदको समयमा प्रयोग गर्न सकिने खुल्ला स्थानहरूको विवरण र बिपद्को समयमा राख्न सकिने अनुमानित संख्या,

क्र.स.	जिल्ला	स्थानीयतह	खुल्लास्थान रहेको स्थान	संख्या(जना)	उपलब्धस्रोतहरू (खानेपानी,बाटो,बिजुली, शौचालय आदि)	कैफियत
१	दाङ	घोराही उप महानगरपालिका	भरतपुर खेल मैदान वडा नं. १५	२५००	नभएको	
२	दाङ	घोराही उप महानगरपालिका	कर्मचारी मिलन केन्द्रको मैदान वडा नं. १५	१०००	नभएको	
३	दाङ	घोराही उप महानगरपालिका	जिल्ला समन्वय समितिको खुल्ला चौर	५००	नभएको	
४	दाङ	घोराही उप महानगरपालिका	मदन भण्डारी खेल मैदान	५००	नभएको	
५	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	माबि बालापुरको बिद्यालयको फिल्ड	६००	नभएको	
६	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	टाईगर क्लवको फिल्ड	३००	नभएको	
७	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	माबि खाद्रेको फिल्ड र प्राबि बनहरीको फिल्ड	७००	नभएको	
८	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	अरनीका मैदान	१२००	नभएको	
९	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	गौरीडाडा र सेन्टर माबिको फिल्ड	२००	नभएको	
१०	दाङ	तुल्सिपुर उप महानगरपालिका	गैराखाली खेलमैदान र रासी शान्ति उद्यान	५००	नभएको	
११	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	राधाकृष्ण मन्दिर र माबि अश्वारा	१०००	नभएको	
१२	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	गैरीचौर खेलमैदान	१४००	नभएको	
१३	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	गौरीगाउको डाडा	७००	नभएको	
१४	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	प्रबि प्रिगाउ र बेल्टाकुरा खलियान	८००	नभएको	

१५	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	माबि हरीपौरीको खाली जग्गा	१२००	नभएको	
१६	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	माबि रनियापुरको मैदान	९००	नभएको	
१७	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	लुहाडबरा खेलमैदान	४००	नभएको	
१८	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	कोट्टेडाडा खेलमैदान	१३००	नभएको	
१९	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	लक्ष्मीनपुर आ.बि.को फिल्ड	११००	नभएको	
२०	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	बेलझुण्डी रंगशाला	५००	नभएको	
२१	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	बरलेनि डाडा	४००	नभएको	
२२	दाङ	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका	संक्राम ब्यारेक	७००	नभएको	
२३	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	नेपाल राष्टिय माबि भालुवांगको खेल मैदान	१२००	नभएको	
२४	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	नबप्रतिभा आधारभुत बिद्यालयको खेल मैदान	९००	नभएको	
२५	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	सशस्त्र प्रहरी वल वराहकुटीको खुल्ला मैदान	७००	नभएको	
२६	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	भानपुरको खेल मैदान	१५००	नभएको	
२७	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	श्रीचौर खेल मैदान	४००	नभएको	
२८	दाङ	राप्ती गाँउपालिका	बग्राहपुल थारु संग्राहलय	१३००	नभएको	
२९	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. १, क७बेरुवा खेल मैदान	१५००	नभएको	
३०	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. १, प्रा.वि. कबेरुवाको कम्पाउन्ड	११००	नभएको	
३१	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. २, जनज्योति मा.वि. बेला, खेलमैदान	१२००	नभएको	
३२	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ३, शंकर मा.वि. खरदरिया, खेलमैदान	१३००	नभएको	
३३	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ४, आ.वि. दुलैया, कम्पाउ०८	१०००	नभएको	
३४	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ५, प्रा.वि. जङ्ग्रहवा, खेलमैदान	९००	नभएको	

३५	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ६, गाउँपालिका र स्वास्थ्य चौकी कम्पाउण्ड	८००	नभएको	
३६	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ७, मा.वि. सिक्ट्टा, खेलमैदान	७००	नभएको	
३७	दाङ	राजपुर गाँउपालिका	वडा नं. ७, मा.वि. भौवा, खेलमैदान	१२००	नभएको	
३८	दाङ	गढवा गाँउपालिका	जनता मा.बि. गढवा वडा नं.७	३००	नभएको	
३९	दाङ	गढवा गाँउपालिका	संघिय सामुदायीक वा क्षेत्र गढवा वडा नंं.५	७००	नभएको	
४०	दाङ	गढवा गाँउपालिका	कोठरी सामुदायीक वा क्षेत्र गढवा वडा नंं.२	१४००	नभएको	
४१	दाङ	गढवा गाँउपालिका	पचाह सामुदायीक वा क्षेत्र गढवा वडा नंं.२	३००	नभएको	
४२	दाङ	गढवा गाँउपालिका	मलमला आपतकालीन आश्रयस्थल, वडा नं. १	२००	नभएको	
४३	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	भानु मा.बि.को खेल मैदान, वडा नं. ६	१२००	नभएको	
४४	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	बिरेन्द्र मावि को खेल मैदान,वडा नं. ३	९००	नभएको	
४५	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	सिद्ध मा.वि. को खेल मैदान, वडा नं. ६	७००	नभएको	
४६	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	मा.बि. माधवपुर को खेल मैदान	९००	नभएको	
४७	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	निमावि बेटापुर	५००	नभएको	
४८	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर सरुवाडाँडा	१२००	नभएको	
४९	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर छरकट्टा	१२००	नभएको	
५०	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर बाँकी बेटारपुर	११००	नभएको	
५१	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	ज्ञानोदय वोडिंग स्कुल सरुवाडाँडा	१३००	नभएको	
५२	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	बवई पब्लिक क्लुल छरकट्टाहा	७००	नभएको	
५३	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	भानु मा.बि.को खेल मैदान पसैडुवा	६००	नभएको	
५४	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	रासी प्रा.बि.सिम्पानी	९००	नभएको	
५५	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	लाईभ मिसन माबि. काईरालाडाँडा	४००	नभएको	
५६	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	भानु मा.बि.को खेल मैदान, वडा नं. ६	६००	नभएको	

५७	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	बिरेन्द्र मावि को खेल मैदान, वडा नं. ३	३००	नभएको	
५८	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	सिद्ध मा.वि. को खेल मैदान, वडा नं. ६	८००	नभएको	
५९	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	मा.बि. माधवपुर को खेल मैदान	६००	नभएको	
६०	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	निमावि बेटापुर	३००	नभएको	
६१	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर सरुवाडाँडा	५००	नभएको	
६२	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर छरकट्टा	१५००	नभएको	
६३	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	शिबमन्दिर बाँकी बेटारपुर	१४००	नभएको	
६४	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	ज्ञानोदय वोर्डिंग स्कुल सरुवाडाँडा	१५००	नभएको	
६५	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	बवई पब्लिक स्कुल छरकट्टाहा	७००	नभएको	
६६	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	भानु मा.बि.को खेल मैदान पसैडुवा	६००	नभएको	
६७	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	राप्ती प्रा.बि.सिम्पानी	७००	नभएको	
६८	दाङ	दंगीशरण गाँउपालिका	लाईभ मिसन माबि. काईरालाडाँडा	४००	नभएको	
६९	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	गाउँपालिका भित्रका सहकारी भवन	७००	नभएको	
७०	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	शान्तिनगर सहकारी भनन गा.पा. वडा नं.२	५० जना	नभएको	
७१	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	सेडको भवन	१०० जना	नभएको	
७२	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	खैरेनी दुग्ध सहकारी संस्था लि. वडा नं. ७	५० जना	नभएको	
७३	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	नागरीक सचेतना केन्द्रको .भवन वडा नं. १	४० जना	नभएको	
७४	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	सदावहार सामुदायीक वनको भवन वडा नं १	४५ जना	नभएको	
७५	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	विष्णुपुर सामुदायीक वनको भवन वडा नं. २	८० जना	नभएको	
७६	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	राधाकृष्ण सामुदायीक वनको भवन वडा नं. ७	४० जना	नभएको	
७७	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	पनेसुवा सामुदायीक वनको भवन वडा नं.५		नभएको	

७८	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	सरस्वती सामुदायीक वनको भवन वडा नं.४	५० जना	नभएको	
७९	दाङ	शान्तिनगर गाँउपालिका	सुन्दर सामुदायीक वनको भवन वडा नं.३	५० जना	नभएको	
८०	दाङ	बबई गाँउपालिका	मा.वि. गंगटेको फिल्ड वडा नं. १	१००० जना	नभएको	
८१	दाङ	बबई गाँउपालिका	उ.मा.वि. हंसपुरको खेल मैदान वडा नं. ३	२००० जना	नभएको	
८२	दाङ	बबई गाँउपालिका	मा.वि. पदमपुर खेलकुद मैदान वडा नं. ५	१५०० जना	नभएको	
८३	दाङ	बबई गाँउपालिका	मा.वि कौशिलापुर वडा नं. ६	१००० जना	नभएको	
८४	दाङ	बबई गाँउपालिका	मा.वि. चरकमटिया वडा नं. ७	१५०० जना	नभएको	
८५	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका १	नेराशम्भुसरण मा.वि खैरापुर	५००	छ	
८६	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका २	कृष्णसारसंरक्षण क्षेत्र	१०००	छ	
८७	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका ४	बबइवहुमुखि क्यापस	१०००	छ	
८८	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका ५	कर्मचारीमिलन केन्द्र	१५०	छ	
८९	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका ६	बंगलामुखिराधाकृष्णी मा.वि	५००	छ	
९०	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका ७	म.क.दे.मा.वि.	५००	छ	
९१	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका ७	कृषि हाटवजार	६००	छ	
९२	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका १०	विउमाचानघर महजिदिया	२००	छ	
९३	बर्दिया	गुलरिया नगरपालिका १२	कुम्भारविक्री, ने.रा.मा.वि. भैसाही, ने.रा.नि.मा.वि. दुद्या	५००	छ	
९४	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका १	सरस्वती प्रा.वि.पथ्रवोझी, त्रिभुवन मा.वि.टडुवा,	२००	छ	
९५	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका २	खात वनसंरक्षित भवन	१००	छ	
९६	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका ३	कर्णालीगेरुवा नदिको पक्कीपुल	५००	छ	
९७	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका ५	धर्म ज्वती .मा.वि. ताराताल	२००	छ	
९८	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका ७	शुक्रउ.मा.बि. ताराताल	६००	छ	
९९	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका ८	गुरासँउ.मा.वि. सानोश्री	६००	छ	
१००	बर्दिया	मधुवन नगरपालिका ९	ने.रा.मा.वि.पूर्णपुर	३००	छ	
१०१	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका ३	कालिका.मा.वि. चनौरा	५००	छ	
१०२	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका ४	अ.स.द.च.उ.मा.वि.राजापुर	५००	छ	
१०३	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका ५	ने.रा.उ.मा.वि.टपरा	५००	छ	
१०४	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका ७	ने.रा.मा.वि.भिम्मापुर	३००	छ	
१०५	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका ८	भेरी मा.वि.धोविनपुर	३००	छ	

१०६	बर्दिया	राजापुर नगरपालिका १०	मंगलपुर मा.वि. खैरीचन्दनपुर	२००	छ	
१०७	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका १	त्रि.उ.मा.वि.कञ्चनपुर, न.पा कार्यालय	२००	छ	
१०८	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका ३	चुरेक्यापस वगनाहा	५००	छ	
१०९	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका ५	शारदाउ.मा.वि.साहिपुर	२००	छ	
११०	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका ७	जनज्वती मा.वि.वकुवा	३००	छ	
१११	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका ८	जगदम्वा मा.वि. मडेला	३००	छ	
११२	बर्दिया	ठाकुरवावा नगरपालिका ९	ने.रा.मा.वि.ठाकुद्धारा, रेडक्रस कार्यालय भवन, ठाकुरद्धारा मन्दिर परिशर	५०	छ	
११३	बर्दिया	वारबर्दियानगरपालिका १	नवज्वति प्रा.वि.शक्तिनगर	१५०	छ	
११४	बर्दिया	वारबर्दिया नगरपालिका २	अंशुबर्माउ मा.वि. जयनगर	३००	छ	
११५	बर्दिया	वारबर्दिया नगरपालिका ३	प्रथमिकस्वस्थ्य केन्द्र जयनगर	१५०	छ	
११६	बर्दिया	बासँगढी नगरपालिका १	पृथ्वी मा.वि. खना	२००	छ	
११७	बर्दिया	बासँगढी नगरपालिका ३	जिवनज्वति मा.वि. राँझा	२००	छ	
११८	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका १	एकप्रिय उ.मा.वि.पाताभार	३००	छ	
११९	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका २	सरस्वति नि.मा.वि.बनकट्टी	२००	छ	
१२०	बर्दिया	गेरुवा गाउँपालिका ४	ने रा नि.मा.वि.गोला	३००	छ	
१२१	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका २	सरस्वति मा.वि. सोरहवा	२००	छ	
१२२	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ३	ज्ञानज्वति मा.वि. त्रनगर	२००	छ	
१२३	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ४	नेरा मा.वि. ब्रेनगर	२००	छ	
१२४	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ५	जनता नि मा.वि. भदोही	२००	छ	
१२५	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ६	शारदा उ.मा.वि.मैनापोखर	३००	छ	
१२६	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ७	वर्डा का २ नम्बर	१००	छ	
१२७	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ८	दिजप्योति.मा.वि.जमुनि	३००	छ	
१२८	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ९	दिप ज्वतिउ.मा.वि.जमुनि	३००	छ	
१२९	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ८	जय कालिका.मा.वि. कालिका	३००	छ	
१३०	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ८	युवक नि. मा.वि.कालिका	२००	छ	
१३१	बर्दिया	वढैयाताल गाउँपालिका ७	भगवति मा.वि. तिलकना	३००	छ	
१३२	बाँके	राप्तीसोनारी गाउँपालिका	वडा-१ ,कुसुम	भानुप्रा.वि.,नजिकको अग्लो समुदायक बन,कुसुमेस्वर मा.वि.,वडा कार्यालय भवन		विद्यालय
१३३	बाँके		वडा-२,कचनापुर	समुदायकबनको भवन,दुर्गा मा.वि. वा अग्लो स्थान, नेरा आधारभूत बिधालय राजपुर, वडाकार्यालय भवन		विद्यालय
१३४	बाँके		वडा-३ ,कचनापुर	खैरहनीर साईपुरमा रहेको २ कोठे २ वटा आश्रय भवन , गणेश प्रा.वि.		विद्यालय

१३५	बाँके		वडा-४ ,बैजापुर	सुरक्षितआश्रय भवन परसरामपुर , ईलाका प्रहरी कार्यालय	विद्यालय
१३६	बाँके		वडा-५ , बिनौना	ललहीसुरक्षित आश्रय भवन, आधारभूत नि.मा.वि. र चिलरिया आवासीय विद्यालय	विद्यालय
१३७	बाँके		वडा-६ ,फत्तेपुर	सिद्धेस्वरीउ.मा.वि. भवन, सरस्वती आधारभूत मा.वि.	विद्यालय
१३८	बाँके		वडा-७ , फत्तेपुर	हुलाकीराजमार्ग सो देखि खुल्ला स्थान बालशान्ति आधारभूत बिधालय , नि.मा.वि.भवनसर्री	विद्यालय
१३९	बाँके		वडा-८,महादेवपुरी	शिवशक्तिमा.वि., समुदायक बन को भवन	विद्यालय
१४०	बाँके		वडा-९ , महादेवपुरी	बिधालयभवन.सामुदायिक बन को भवन	विद्यालय
१४१	बाँके	नेपालगंज उप-महानगरपालिका	नेपालगंज-२० मनिकापुर	आदर्शउ.मा.वि, राझा एरपोर्ट	विद्यालय
१४२	बाँके	खजुरा गाउँपालिका	वडा-५ ,६ उढरापुर	जनसेवामा.वि., जनकल्याण मा.वि.,गुलेरिया नेपालगंज सडक खण्ड	विद्यालय
१४३	बाँके		वडा-२ सितापुर	योगिनीमा.वि.,नेरा प्रा.वि. गुरासपुर,रेडक्रस उपशाखा भवन, हेल्थपोस्ट	विद्यालय
१४४	बाँके	डुडुवा गाउँपालिका	वडा-१ होलिया	जनतामा.वि. पिप्रहवा, नेरामावि कृषि चौफेरी , हजरतपुर सामुदायिक बन	विद्यालय
१४५	बाँके		वडा-२ बेतहनी	पक्किघरको छत्, पशुपति मा.वि.	विद्यालय
१४६	बाँके		वडा-३, बनकट्टी	वडाकार्यालय, माध्यमिक बिधालय बनकट्टी	विद्यालय
१४७	बाँके		वडा-४ ,कम्दी	वडाकार्यालय, शाहापुरनि.मा.बिधालय	विद्यालय
१४८	बाँके		वडा-५, कम्दी	सहिदमा.वि. कम्दी, स्वास्थ्य चौकी, खेल मैदान छाग्रहवा	विद्यालय
१४९	बाँके	नरैनापुर गाउँपालिका	वडा-१ , कटकुईया	भारतलेनिर्माण गरेको पक्कि सडक	विद्यालय
१५०	बाँके		वडा-४ , नरैनापुर	भारतलेनिर्माण गरेको पक्कि सडक	विद्यालय
१५१	बाँके		वडा-५ , मटेहिया	२४बिगाहा , स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालय	विद्यालय
१५२	बाँके		वडा-६ , गंगापुर	२४ बिगाहा , आधारभूत बिद्यालय , वडा कार्यालय	विद्यालय

१५३	बाँके	कोहलपुर नगरपालिका	कालिन नगर	ज्ञानज्योति बयिया मा.वि.		विद्यालय
१५४	बाँके		मुक्तकमैया टोल	सहिदस्मीत्री भवन		विद्यालय
१५५	बाँके		चप्परगौडी	ज्ञानज्योति मा.वि. चप्परगौडी		विद्यालय
१५६	बाँके		बजार टोल	त्रिभुवनउ.मा.वि.		विद्यालय
१५७	बाँके	बैजनाथ गाउँपालिका	मकैबारी	सूर्यादय मा.वि. चिसापानी		विद्यालय
१५८	बाँके		टिटीरिहिया	नेरामा.वि		विद्यालय
१५९	बाँके		नौबस्ता	वैरहवामा.वि.		विद्यालय
१६०	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडा नं.१ ,फोर्साविङ	२००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६१	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडा नं.१ ,खेलमैदान	१००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६२	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडानं.२,खेलमैदान दर्भान	२००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६३	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडा नं.४,टुडीखेल	५०	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६४	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडा नं.४ ,रानीकुवा	१५०	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६५	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडानं.३,कोटघर	१५०	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६६	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडानं.५,जस्पुर नुनथलि	१००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६७	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडानं.६,बुढिचौर	२००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६८	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका	वडा न२रानीवास	१०००	खानेपानी,बाटो,बिजुली भएको शौचालय नभएको	
१६९	प्यठान	सरूमारानी गाउँपालिका				
१७०	प्यठान	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	बाझिपुर,जिमुरपाटा, बर्जिबान शान्ति पार्क, जलुके, सारी, चाल्नेतार,नल्सी, सोड, बाटुले, स्वर्गद्वारी, कोचिबान, खाल, तापा, सानीलेख,	५०००	सबै भएको	
१७१	प्यठान	ऐरावती गाउँपालिका	सिर्सेनी, अमिली, माझिदमार, माझिपोखरी ,			
१७२	प्यठान		मान्द्रे, ऐरावती, नेपाने ,ठुलीलेख,			
१७३	प्यठान		उपल्लागाउँ, जाबुने,			
१७४	प्यठान		तालपोखरा, कैरन, च्युरापानी ,			

१७५	प्यठान	ऐरावती गाउँपालिका	सराङ्बेसी, चुनाहा, द्वारेघाट,			
१७६	प्यठान	माण्डवी गाउँपालिका	श्री गणेशमा.वि तिराम ०१	३००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१७७	प्यठान	माण्डवी गाउँपालिका	मार्सीबाङ्गखेल मैदान नयाँगाउँ ०३	५००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१७८	प्यठान	मल्लरानी गाँउपालिका	टुडिखेल मैदान खलंगा		उपलब्ध भएको	
१७९	प्यठान	मल्लरानी गाँउपालिका	मल्लरानी डाँडा		जाने बाटो भएको	
१८०	प्यठान	मल्लरानी गाँउपालिका	चौरपानी खेल मैदान		जाने बाटो भएको	
१८१	कपिलवस्तु	महाराजगंज नगरपालिका-९	शिवभारी मा.वि.को खुल्लाचौर	४००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८२	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि नगरपालिका ४ बुड्डी	नगरपालिकाको कार्यालय		खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८३	कपिलवस्तु	वाणगंगा नगरपालिका२ पिपरा	जनता मा.वि. को फुटबलग्राउण्ड		खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८४	कपिलवस्तु	महाराजगं ज नगरपालिका१ महाराजगंज	जानकी उ.मा.वि.को ग्राउण्ड		खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८५	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका ८ देवीपुर	स्थित दुर्गा प्रा.वि.को ग्राउण्ड		खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८६	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाँउपालिका ५	मुडखुटुवा स्थित खुल्लाचौर			
१८७	कपिलवस्तु	शुद्धोधन गाँउपालिका ५	शिवलवा स्थित मर्थीचौर			
१८८	कपिलवस्तु	विजयनगर गाँउपालिका५	श्री शिव मा.वि.डालपुरको खुल्ला चौर		खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
१८९	कपिलवस्तु	बाणगंगा नगरपालिका १० सोनपुर	सोनपुर स्थित खुल्ला ईलाका			
१९०	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. १	मन्द्रे, घर्तिश्वरा, पेहेरे, शब्दु, सुवर्णखाल	२५	पानी, बाटो, बिजुली	
१९१	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. २	मुलावारी, घोरवन्दा, निपाने, झिर्राथुम	२५	पानी, बाटो, बिजुली	
१९२	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ३	दह, पदमे, कैलासे, गोर्जिथुम, खिब्दी	५०	पानी, बाटो, बिजुली	
१९३	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ४	भेडामारा, गंगाखोला	५०	पानी, बाटो, बिजुली, अमराईमा शौचालय	
१९४	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ५	भाविनी, कालीमाटी, गल्धा, कल्लेरी	५०	पानी, बाटो, बिजुली	
१९५	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ६	तल्लोजुकेना, साना ढुङ्ग्रे, ठूला ढुङ्ग्रे	१००	पानी, बाटो, बिजुली	

१९६	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ७	उपल्लोजलुके, दमारदेशी, वडीदमार	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
१९७	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ८	लाहापे, खर्क	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
१९८	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. ९	भक्कुचोक, नयावस्ती, पाकुरी, लौरी सिस्ने	५००	पानी, बाटो, बिजुली	
१९९	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं.१०	हर्रे, बर्रे, कचुरेनी, सामकोट, वाटुले	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
२००	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं.११	खयरभट्टी, फोर्सल, मौवावारी, ढुगेसरा	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
२०१	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं.१२	रजिया, कोठिया मैदान	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
२०२	अर्घाखाँची	शीतगंगा नगरपालिका वडा नं. १३	वौरी, छेडा, किर्तिपुर लगायतका स्थान	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
२०३	अर्घाखाँची	शितगंगा नगरपालिका वडा नं.१४	विक्रम, पावरा, करेचुलीका क्षेत्रहरू	१००	पानी, बाटो, बिजुली	
२०४	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका वडा नं.२	गंगाटार	२००००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२०५	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका वडा नं.२	बररूख	२००००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२०६	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	साजबोटजगतमाता आ.वि.	२००००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२०७	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	कोल्दी	१५०००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२०८	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	रातापोखराखेल मैदान	३००००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२०९	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	ठूलापोखरा	५०००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२१०	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	तारूभतेरा	८०००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२११	अर्घाखाँची	छत्रदेव गाउँपालिका	कुटिकाचौर	७०००	खानेपानी, बाटो, शौचालय	
२१२	अर्घाखाँची	पाणिनी गाउँपालिका	गाउँपालिका क्षेत्रका विभिन्न खाली स्थान	५००	खानेपानी रबाटो	
२१३	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. १	फुलबारी	५००	बाटो, बिजुली	
२१४	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. २	प्यारीपोखरी	६००	बाटो, बिजुली	
२१५	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. २	पिपलनेटा	३००	बाटो, बिजुली	

२१६	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ३	सिख	३००	बाटो, बिजुली	
२१७	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ४	मदेनडाँडा, धारापानी	२००	बाटो , बिजुली	
२१८	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ४	मदेनडाँडा	६००	बाटो, बिजुली	
२१९	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ५	असारेखेलमैदान	३००	बाटो, बिजुली	
२२०	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ६	दुर्वाङ , खिल्जी	१००	बाटो , बिजुली	
२२१	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ६	दुर्वाङ	१०००	बाटो, बिजुली	
२२२	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ७	चिदिचौर	३०००	बाटो, बिजुली	
२२३	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ८	पोखेडाँडाँ	२०००	बाटो, बिजुली	
२२४	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ८	रातापेखरा	१०००	बाटो, बिजुली	
२२५	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं. ९	गैरागोठ	३००	बाटो, बिजुली	
२२६	अर्घाखाँची	भूमिकास्थान नगरपालिका वडा नं.१०	आरीचौर	२०००	बाटो, बिजुली, खानेपानी, शौचालय	
२२७	अर्घाखाँची	मालारानी गाँउपालिका वडा नं. १	भन्डारथुम मैदान	१००		
२२८	अर्घाखाँची	मालारानी गाँउपालिका वडा नं. ३	गोहेली खेलमैदान	१५०		
२२९	अर्घाखाँची	मालारानी गाँउपालिका वडा नं. ४	रातुका चौर	२५०		
२३०	अर्घाखाँची	मालारानी गाउँपालिका वडा नं. ४	देउरालीडाँडा	२००		
२३१	अर्घाखाँची	मालारानी गाँउपालिका वडा नं. ६	त्रिकेटखेल मैदान रतनमारे	२५०		
२३२	अर्घाखाँची	मालारानी गाँउपालिका वडा नं. ६	म्यालपानीडाँडा	३००		
२३३	नवलपरासी (प)	बर्दघाट नगरपालिका	बर्दघाट नगरपालिका-४ हाटबजार	२०००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	

२३४	नवलपरासी (प)	सुनवल नगरपालिका	सुनवलनगरपालिका-१ हाटबजार लाग्ने स्थान	२०००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,शौचालय	
२३५	पाल्पा	तानसेन	बतासे टुँडीखेल प्रभास मिसन अर्गली	१५००	भएको	
२३६	पाल्पा	पूर्वखोला	रिङ्गनेरह	३००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२३७	पाल्पा	निस्दी	मित्याल भिरुवास	२५०	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२३८	पाल्पा	माथागढी	माडी सराइ रुप्से भडेवा	७००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२३९	पाल्पा	तिनाउँ	कचल, दोभान, मस्याम	७००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२४०	पाल्पा	रिब्दीकोट	बतासे रिब्दीकोट भैरवस्थान ठिमुरे	३००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२४१	पाल्पा	रैनादेवी छहरा	छहरा मुझुङसोमादी	२००	खानेपानी,बाटो,बिजुली,	
२४२	पाल्पा	बगनासकाली गाँउपालिका वडा नं.१	चिलाङ्गदी मैदान	४५०	5g\	
२४३	पाल्पा	बगनासकाली गाँपा वडा नं.१	कोठेचौर खेलमैदान	७००	5g\	
२४४	पाल्पा	रम्भा गाउँपलिका	हुगीँ १पन्टार	२००	खाली ठाउँमात्र भएको	
२४५	पाल्पा		ताहूँ ५नाचनडांडा	३००		
२४६	पाल्पा		हुमिन ४बगचौर	१००		
२४७	पाल्पा		फोक्सीङकोट	५००		
२४८	पाल्पा	रामपुर नगरपालिका	रा.नगरपालिका-५मटेरी	५०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२४९	पाल्पा		रा.नगरपालिका-५बेझाड	४०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२५०	पाल्पा		रा.नगरपालिका-४देबीस्थान	३०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२५१	पाल्पा		रा.नगरपालिका-४ भालुआँप	२५००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२५२	पाल्पा		रा.नगरपालिका-५ बेझाड	१५००	खानेपानी, बिजुली,बाटो	
२५३	पाल्पा		रा.नगरपालिका-५ नहर अफिस	१०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२५४	पाल्पा		रा.नगरपालिका-६ बिजयपुर	३०००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	
२५५	पाल्पा		रा.नगरपालिका-६ बितटार	१००००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	
२५६	पाल्पा		रा.नगरपालिका-७ बिरेनटार	३५००	खानेपानी, बिजुली, ,बाटो	
२५७	पाल्पा		रा.नगरपालिका-८ भुजात	४०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय बाटो	
२५७	पाल्पा		रा.नगरपालिका-२ धुमाउने	७०००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	
२५८	पाल्पा		रा.नगरपालिका-३ बोहरीडाडा	६०००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	

२५९	पाल्पा		रा.नगरपालिका-१ ठुलिबेसी	५०००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	
२६०	पाल्पा		रा.नगरपालिका-९ जब्गादी	२५००	खानेपानी, बिजुली, बाटो	
२६१	पाल्पा		रा.नगरपालिका-१० बर्दले	६०००	खानेपानी, बिजुली, शौचालय, बाटो	
२६२	रोल्पा	रोल्पा नगरपालिका	वडा कार्यालय, विद्यालय, टुडिखेल	१००००	भएको	
२६३	रोल्पा	रुन्टीगढी गाँउपालिका	विद्यालय	२२५०	भएको	
२६४	रोल्पा	त्रिवेणी गाँउपालिका	विद्यालय स्वास्थ्य चौकी	५०००	भएको	
२६५	रोल्पा	गंगादेव गाँउपालिका	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी	५०००	भएको	
२६६	रोल्पा	माडी गाँउपालिका	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी	२७५०	भएको	
२६७	रोल्पा	परिवर्तन गाँउपालिका	विद्यालय, रेडक्रस भवन, स्वास्थ्य चौकी	७३००	भएको	
२६८	रोल्पा	थवाङ गाँउपालिका	फुन्टीवाङ,मरान्थान,जायाथर्पु	४०००	भएको	
२६९	रोल्पा	सुनछहरी गाँउपालिका	विद्यालय, शहिद स्मृती हल, स्वास्थ्य चौकी	६६००	भएको	
२७०	रोल्पा	लुङग्री गाँउपालिका	विद्यालय	११६०	भएको	
२७१	रोल्पा	सुनिलस्मृती गाँउपालिका	विद्यालय	४०००	भएको	